

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
V PRAZE

Fakulta životního prostředí

Katedra aplikované ekologie

Čerpání dotací z Operačního programu Životního prostředí
2007 - 2013 v odpadovém hospodářství

Diplomová práce

Vedoucí práce: Ing. Anna Petruželková, Ph.D.

Diplomant: Bc. Radka Šibravová

2017

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Radka Šibravová

Regionální environmentální správa

Název práce

Čerpání dotací z Operačního programu Životního prostředí 2007 – 2013 v odpadovém hospodářství

Název anglicky

Grants from the Operational Programme Environment 2007 – 2013 in Waste Management

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zmapovat OPŽP 2007 – 2013 (Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, Oblast podpory 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady). DP je zaměřena na celkové vyhodnocení schválených projektů v rámci tohoto operačního programu, jehož součástí je i zjištění, co se děje s podpořenými projekty po uplynutí doby udržitelnosti. Dalším cílem je porovnání OPŽP 2007 – 2013 s navazujícím OPŽP 2014 – 2020. Součástí práce je také pohled žadatelů na problematiku podávání žádostí o dotaci.

Metodika

1. Zpracování literární rešerše k danému tématu
2. sběr dat/ informací prostřednictvím vlastního šetření
3. analýza dostupných dat, konzultace s příslušnými úřady/ žadateli o dotaci
4. sumarizace dosažených výsledků, návrh konkrétních doporučení.

Doporučený rozsah práce
cca 40 stran textu + přílohy

Klíčová slova
odpad, SFŽP, projekt, podpora

Doporučené zdroje informací

Implementační dokument OPŽP

POTLUKA O., WOKOUN R., HRABÁNKOVÁ M., BLAŽEK J., JETMAR O., MACHÁLEK E., SCHNEIDER B., 2003:
Průvodce strukturálními fondy Evropské unie. IREAS, o.p.s., Praha, 195 s.

Programový dokument OPŽP pro období 2007-2013

WOKOUN R., 2004: Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace
a monitorování. VŠE Oeconomica, Praha, 78 s.

Závazné pokyny pro žadatele a příjemce podpory OPŽP

Předběžný termín obhajoby
2016/17 LS – FŽP

Vedoucí práce
Ing. Anna Petruželková, Ph.D.

Garantující pracoviště
Katedra aplikované ekologie

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2017

prof. Ing. Jan Vymazal, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 7. 3. 2017

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 17. 04. 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Čerpání dotací z Operačního programu Životního prostředí 2007 - 2013 v odpadovém hospodářství vyhotovila samostatně pod vedením Ing. Anny Petruželkové, Ph.D. a uvedla jsem veškeré literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Praze dne 18. dubna 2017

.....

Poděkování

Tímto chci poděkovat všem, kteří mi pomohli při zpracování diplomové práce, za poskytnutí rad a cenných informací, především mé vedoucí práce Ing. Anně Petruželkové, Ph.D., pracovníkům Státního fondu životního prostředí České republiky a Ministerstva životního prostředí České republiky. Velký dík patří také celé mé rodině za velkou podporu.

V Praze dne 18. dubna 2017

.....

Abstrakt

Operační program Životní prostředí byl v programovém období 2007 - 2013, co do objemu financí, druhým největším operačním programem v České republice a zároveň jedním z nejvýznamnějších operačních programů cíle Konvergence. Z Fondu soudržnosti a z Evropského fondu pro regionální rozvoj nabídl přes 5 miliard eur, z prostředků Státního fondu životního prostředí České republiky a státního rozpočtu dalších více než 300 milionů eur.

Cílem diplomové práce je zmapovat tento operační program v oblasti odpadového hospodářství: Oblast podpory 4.1. (Zkvalitnění nakládání s odpady) v rámci Prioritní osy 4 (Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží) v rozsahu celé České republiky a na základě zhodnocení vybraných faktorů ovlivňujících průběh celého projektového cyklu následně stanovit doporučení pro programové období 2014 – 2020.

Podkladem pro vypracování diplomové práce byly dostupné literární zdroje týkající se dané problematiky, dále Programový a Implementační dokument Operačního programu Životní prostředí 2007 - 2013, databáze podpořených projektů poskytnutá Státním fondem životního prostředí České republiky, dotazníkové šetření provedené mezi žadateli a komunikace s odborníky na danou problematiku.

Za velmi pozitivní lze považovat zjištění, že projekty valné většiny respondentů (87 %) plní podmínky uvedené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace i po uplynutí doby udržitelnosti projektu, čímž tedy stále a naplno přispívají k dosažení cílů stanovených v evropských i českých legislativních předpisech. Za méně pozitivní zjištění lze považovat celkovou náročnost administrace projektu – faktor, který mnohdy brání žadatelům v úspěšném získání finanční podpory. I přes mnohé snahy se žadatelům ani v novém programovém období 2014 - 2020 žádné zjednodušení nejeví, dokonce naopak. Z tohoto důvodu lze usuzovat, že na konci programového období, které v současné době již běží, bude podíl žadatelů, kteří si s administrací poradí sami, ještě mnohem menší, než v rámci programového období 2007 – 2013.

Klíčová slova: odpad, SFŽP, projekt, podpora

Abstract

The Operational programme Environment was the second largest operational programme in the Czech Republic and one of the most important operational programme of Convergence objective in the programming period 2007 – 2013. It offered over 5 billion euros from the Cohesion Fund and from the European Regional Development Fund and over 300 million euros from State Environmental Fund of the Czech Republic and other state budget.

The main objective of this thesis is to analyse this operational programme in the field of waste management; Support area 4.1 (The Improvement of Waste Management) under the Priority Axis 4 (The Improvement of Waste Management and the Rehabilitation of Old Ecological Burdens) throughout the Czech Republic. The main outcome of this thesis is the evaluation of the positive and negative factors that greatly influence the process of the project cycle and then suggest some recommendations for the programming period 2014 - 2020.

The basis of this thesis work were available literary sources regarding this issue, Programme Document and Implementation Document of the Operational programme Environment, the database of supported projects provided by the State Environmental Fund of the Czech Republic, a survey made among applicants and communication with experts in the field.

A very positive finding is that projects of the majority of respondents (87 %) meet the conditions set in the Decision about Grant support even after the expiry of the sustainability of the project and they still and fully contribute to achieving the objectives set in the European and Czech legislation. Less positive is the fact, that the very large barrier that often impede applicants to obtain financial support, is the demanding project administration despite many efforts the applicants no simplification does not appear nor in new programming period. Because of this reason it can be concluded that at the end of present programme period, the proportion of applicants who will get over the administration on their own, will be lower than in the programming period 2007-2013.

Keywords: waste, State Environmental fund of the Czech republic, project, grant

Obsah diplomové práce

1	Úvod.....	10
2	Cíle diplomové práce	11
3	Metodika	12
4	Literární rešerše	14
4.1	Kohezní politika.....	14
4.1.1	Cíle kohezní politiky 2007 – 2013	14
4.1.2	Principy kohezní politiky	16
4.2	Fondy předvstupní pomoci.....	17
4.3	Fondy EU pro programové období 2007 – 2013	18
4.4	Životní prostředí.....	19
4.4.1	Evropská politika životního prostředí	20
4.4.2	Politika životního prostředí v České republice	21
4.5	Základní strategické dokumenty pro období 2007 - 2013	21
4.6	Operační program Životní prostředí 2007 - 2013	24
4.6.1	Důvody vzniku OPŽP	25
4.6.2	Řídící struktury OPŽP	26
4.7	Odpadová politika EU.....	27
4.7.1	Stav odpadového hospodářství ČR před spuštěním OPŽP 2007 - 2013	28
4.8	Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží.....	30
4.8.1	Předmět podpory	31
4.8.2	Oprávnění příjemci podpory	31
4.8.3	Forma a výše podpory	32
4.9	Projekt a projektový cyklus.....	33
4.10	Doba udržitelnosti projektu.....	37
4.10.1	Závazky příjemců v době udržitelnosti	38
4.11	Operační program Životní prostředí 2014 - 2020	39
5	Výsledky	40
5.1	Analýza projektů podpořených v rámci OPŽP 2007 – 2013	40
5.2	Dotazníkové šetření	44
5.3	Porovnání OPŽP 2007 – 2013 a OPŽP 2014 – 2020	53
6	Diskuze	55
7	Závěr	58

8	Přehled literatury a použitých zdrojů	59
9	Seznam obrázků	65
10	Seznam tabulek	66
11	Přílohy	67

1 Úvod

Ochrana životního prostředí je velmi diskutovaným tématem posledních let a jako taková by měla být zájmem každého člověka. V případě životního prostředí nelze hodnotit jen aktuální stav, v němž žije současná generace, ale je důležité uvědomit si, že právě ta svým působením připravuje podmínky pro život generací budoucích. Z tohoto důvodu by mělo být do ochrany životního prostředí vynaloženo nemalé úsilí a značné finanční prostředky.

Svým vstupem do Evropské Unie (dále jen „EU“) dne 1. 5. 2004 Česká republika (dále jen „ČR“) „vstoupila“ zároveň i do, v té době již běžícího, programového období 2000 – 2006 a tím si zajistila možnost čerpání finančních prostředků z evropských zdrojů. Prvním programovým obdobím, které ČR využila celé, bylo programové období 2007 – 2013. V rámci něho měla možnost získat skrze Operační program Životní prostředí (dále jen „OPŽP“) přes 510 milionů eur konkrétně pro oblast odpadového hospodářství, což je 15,8 % veškerých financí určených pro financování OPŽP v ČR (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

Nakládání s odpadem je celosvětový problém. Se vzrůstajícím počtem lidí na planetě stoupá ruku v ruce i množství vyprodukovaného odpadu a i přesto, že současným trendem odpadového hospodářství je považovat odpad za cennou druhotnou surovinu, kterou lze materiálově či energeticky využít (Eriksson a Bisailon, 2011), ČR si bohužel stále drží pozici skládkařské velmoci. OPŽP, konkrétně Prioritní osa (dále jen „PO“) 4, přispívá k potlačení tohoto statutu podporou budování nových zařízení pro využívání a recyklaci odpadů, rozšiřování a modernizace stávajících zařízení, zavedení technologií k využívání druhotných surovin získaných z odpadů. Tímto způsobem by mělo dojít k postupnému naplnění dvou předních cílů odpadového hospodářství - minimalizovat celkové množství odpadu a maximalizovat recyklaci a znovuvyužití odpadu (Šauer a kol., 2008).

Téma „čerpání dotací v odpadovém hospodářství“ jsem si zvolila nejen pro jeho aktuálnost, podnětem bylo i mé půlroční působení na Státním fondu životního prostředí České republiky (dále jen „SFŽP ČR“). Tato doba nebyla příliš dlouhá na pochopení všech souvislostí, proto jsem se rozhodla si některé aspekty dané problematiky přiblížit.

2 Cíle diplomové práce

- Zmapovat OPŽP 2007 – 2013 se zaměřením na vyhodnocení projektů podpořených v rámci PO 4.
- Porovnat OPŽP 2007 – 2013 a OPŽP 2014 – 2020.
- Zhodnotit kladné a záporné faktory ovlivňující průběh projektového cyklu v OPŽP 2007 - 2013 a na jejich základě stanovit doporučení pro programové období 2014 – 2020.

3 Metodika

Analýza podpořených projektů v OPŽP 2007 -2013

Údaje pro dosažení tohoto cíle byly vzaty z databáze podpořených projektů poskytnuté Státním fondem životního prostředí ČR. Tyto údaje byly nadále podrobeny analýze a v prostředí MS Excel 2014 zpracovány do grafů a tabulek.

Dotazníkové šetření

Metoda dotazníkového šetření byla zvolena proto, že umožňuje nashromáždit komplexní data z velkých souborů, jež mohou být i značně plošně rozsáhlé, při relativně malých nákladech (časových i finančních) a snadné administraci, navíc při vysoké míře anonymity (Sedláková, 2014). Šetření probíhalo formou on-line dotazníku (viz Příloha č. 2). Tento způsob si zvolili sami žadatelé v prvotním průzkumu, který proběhl ještě před samotným rozesláním dotazníků. Výběr žadatelů pro dotazníkové šetření byl prováděn ve spolupráci se SFŽP ČR.

Dotazník by měl splňovat tyto vlastnosti:

- Snadná orientace
- Srozumitelnost
- Dostatečná nabídka odpovědí
- Formální úprava – velikost a font písma (Kozel a kol., 2011).

Pro úspěch dotazníkového šetření je však nezbytným předpokladem také ochota respondentů spolupracovat (Chráska, 2016). Dle Sedlákové (2014) by se ideální návratnost dotazníků měla pohybovat okolo 80 %, v ČR se však běžně pohybuje mezi 40 – 60 %.

Dotazníkové šetření je technika poskytující vysoce standardizovaná data. Právě vysoká míra standardizace vytváří pro všechny dotazované stejné podmínky a zajišťuje srovnatelnost získaných dat (Sedláková, 2014).

Jako cíl dotazníkového šetření bylo stanoveno zjištění relevantních informací o projektech podpořených v rámci OPŽP 2007 – 2013 přímo od příjemců podpory z tohoto operačního programu. Hlavní prioritou dotazníku bylo zjistit, jak moc náročná je pro žadatele administrace žádosti o dotaci a jaký mají názor na celkové zjednodušení administrace, ke kterému mělo dojít v rámci OPŽP 2014 – 2020, v případě, že již žádost v současném programovém období podávali.

Vzhledem k tomu, že doba udržitelnosti projektu v rámci Prioritní osy 4 je stanovena na dobu 5 let, bylo součástí šetření také zjištění, kolik projektů z OPŽP 2007 – 2013, u nichž doba udržitelnosti již uplynula, plní i nadále podmínky stanovené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále jen „RoPD“).

Cílová skupina respondentů byla vybrána z databáze podpořených projektů. Protože součástí dotazníku je i zjištění, co se děje s podpořenými projekty po uplynutí doby udržitelnosti, byly z databáze vygenerovány pouze projekty po době udržitelnosti (projekty z počátečních výzev) a do cílové skupiny zařazeni příjemci podpory na tyto projekty. Jedná se o příjemce podpory z celé ČR a zároveň o zástupce z různých výzev, protože tito žadatelé žádali o dotace nejen v počátečních, ale i následujících výzvách. Vybráni byli tací, u jejichž projektů uběhlo od ukončení doby realizace projektu 5 let - jde tedy o všechny projekty, jejichž doba ukončení realizace byla nejpozději 31. 12. 2011.

Z celkového počtu 4042 projektů je 595 projektů po době udržitelnosti. Dotazník byl odeslán celkem 515 respondentům. Počet respondentů je nižší než počet projektů po uplynutí doby udržitelnosti, protože mnozí příjemci během programového období 2007 – 2013 realizovali projektů několik (a mají tedy více projektů po době udržitelnosti), a právě takovým byl dotazník odeslán jen jednou.

Dotazník byl koncipován tak, aby byl pro žadatele snadno vyplnitelný a nebyl časově náročný, ale přitom jim dával možnost (v případě, že měli zájem) vyjádřit se i rozsáhleji. Dotazník obsahuje celkem 13 otázek – 5 otázek je čistě uzavřených, u 4 otázek se respondent může, vedle zaškrtnutí možnosti, také podrobněji vyjádřit a 4 otázky jsou čistě otevřené.

Dotazník byl pomyslně rozdělen na 5 částí. První část (otázky č. 1 a 2) se týkala obecné charakteristiky respondenta. Druhá část dotazníků (otázky č. 3, 4, 5, 6 a 7) se vztahovala k projektům podpořených v rámci OPŽP 2007 - 2013. Část třetí (otázky č. 8, 9 a 10) se týkala projektů, u nichž již uplynula doba udržitelnosti. Čtvrtá část (otázky č. 11 a 12) byla obsahově zaměřena na podávání žádostí v následujícím programovém období 2014 – 2020. Poslední pátá část (otázka č. 13) měla doplňující charakter a umožňovala respondentům dobrovolně se vyjádřit k problematice.

Údaje získané dotazníkovým šetřením byly následně v prostředí MS Excel 2014 zpracovány do grafů a tabulek.

4 Literární rešerše

4.1 Kohezní politika

Kohezní politika (také politika hospodářské a sociální soudržnosti – dále jen „HSS“) stojí v popředí zájmů EU. Jejím hlavním cílem je napomáhat postupnému snižování disparit mezi dílčími regiony EU (Wokoun a kol., 2008), jejichž hlavními příčinami jsou: demografická situace, přírodní podmínky, ekonomická struktura, nízká mobilita pracovních sil a kapitálu, politická rozhodnutí, institucionální a lidské faktory (Malach a kol., 2004). Snižování těchto rozdílů napomůže zajištění ekonomické a sociální rovnováhy v rámci celé EU (Wokoun a kol., 2008). Politika HSS je tedy jistým výrazem solidarity, protože státy s vysokou životní úrovní přispívají na rozvoj chudších zemí, a to za účelem zvýšení kvality života v celé EU (Boháčková a Hrabánková, 2009).

O snaze zajistit harmonický rozvoj snižováním rozdílů mezi regiony hovořily již zakládající smlouvy Evropského hospodářského společenství (dále jen „EHS“) z roku 1957 (Jeníček, 2010). Tehdy však ještě nebyla regionálním problémům věnována taková pozornost, protože všechny z šesti zakládajících zemí (Francie, Německo, Itálie, Holandsko, Belgie, Lucembursko) měly podobnou životní úroveň (König, 2009). K prohlubování disparit mezi jednotlivými regiony docházelo až v souvislosti s rozšiřováním EU o další a další státy, na což bylo nutné reagovat (Funk a Pizzati, 2003).

Kohezní politika je politikou komunitární (koordinovanou), což znamená, že je harmonizována na evropské úrovni, ale její realizace leží na bedrech jednotlivých členských států (Jeníček, 2010).

4.1.1 Cíle kohezní politiky 2007 – 2013

Tzv. „cíle“ nebyly součástí kohezní politiky ihned od počátku jejího vzniku - své regionální problémy si každá členská země řešila samostatně, dle svých možností a uvážení. Ani Evropské Společenství (dále jen „ES“) nemělo v době, kdy zahájilo první kroky k nadnárodnímu přístupu v řešení otázek, ambice konkrétně stanovit cíle, kterých by mělo být skrze regionální opatření dosaženo. První znatelnější snahy Společenství vést tuto politiku ve svých členských zemích žádoucím směrem, se objevily až v tzv. regionálních rozvojových programech. Tehdy ES vyšlo z předpokladu, že pokud je v zájmu celého Společenství i jednotlivých členských

států vyrovnávat regionální rozdíly, je nutné, aby regionálně – politické principy byly sjednoceny (Boháčková a Hrabánková, 2009).

Programové období 2007 - 2013 se neslo ve znamení snažení se o efektivnější využívání prostředků z evropských fondů, což se projevilo snížením počtu cílů kohezní politiky z 3 na 2 a počtu iniciativ ze 4 na 1, jež dostala podobu třetího cíle (Wokoun, 2007).

V rámci tohoto programového období patřila politika HSS bezesporu k nejvýznamnějším politikám v rámci EU, navíc s dosud největším objemem finančních prostředků z hlediska podílu prostředků z rozpočtu určeného na samostatnou politiku. Pro dané programové období si kohezní politika stanovila 3 cíle – cíl „Konvergence“, cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ a cíl „Územní spolupráce“. Celkově bylo pro období 2007 - 2013 pro kohezní politiku vyčleněno 35,7 % finančních prostředků z evropského rozpočtu, což činilo 347,410 miliard eur (Poledníková a Lelková, 2013).

CÍL 1 – Konvergence

Cíl je určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů v rámci členských zemí EU na úrovni NUTS II (Srpková a kol., 2010), jejichž hrubý domácí produkt (dále jen „HDP“) na osobu je nižší než 75 % průměru EU (Jeníček, 2010). Z cíle mohou čerpat také země, jejichž hrubý národní důchod (dále jen „HND“) na obyvatele je nižší než 90 % průměru celé EU (Provazníková, 2009). Jeho hlavním cílem je podpora růstu a tvorby pracovních míst díky investicím do materiálních a lidských zdrojů, dále také podpora výzkumu a inovací a ochrana životního prostředí. Cíl Konvergence je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále jen „ERDF“), Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“) a Fondu soudržnosti (dále jen „FS“). V ČR do cíle Konvergence spadají všechny regiony kromě hlavního města Prahy (Srpková a kol., 2010). Pro tento cíl je vyčleněno 96,98 % finančních prostředků určených pro ČR (viz Tabulka č. 1).

CÍL 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl je zaměřen na posílení konkurenceschopnosti regionů, zvýšení jejich atraktivnosti a zaměstnanosti, rozvoj inovací, ochranu a zlepšování životního prostředí, zvyšování dostupnosti trhu práce, atd. (Provazníková, 2009). Má na starosti regiony NUTS I a NUTS II, které nespádají do cíle Konvergence, protože přesahují limitní hodnoty tohoto cíle (tj. HDP na osobu je vyšší, než 75 % průměru EU). V ČR tedy pod tento cíl spadá jen hlavní město Praha. Tento cíl je financovaný

z ERDF a ESF (Srpková a kol., 2010) a pro programové období 2007 – 2013 pro něj bylo vyčleněno 1,56 % finančních prostředků určených pro ČR (viz Tabulka č. 1).

CÍL 3 – Evropská územní spolupráce

Cíl je zaměřen na zintenzivnění spolupráce na třech úrovních - příhraniční spolupráce regionů realizovaná skrze společné programy, spolupráce na nadnárodní úrovni a meziregionální spolupráce formou vytváření sítí pro spolupráci a výměnu zkušeností v rámci EU. Tento cíl je financován z ERDF a v ČR pod něj spadají všechny regiony včetně hlavního města (Srpková a kol., 2010). Je pro něj vyčleněno 1,46 % finančních prostředků určených pro ČR (viz Tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Rozdělení finančních prostředků mezi 3 cíle kohezní politiky v programovém období 2007 – 2013, vlastní zpracování dle MMR ČR (MMR ČR, 2007 – 2013a)

Cíl	Fondy pro ČR	Podíl
Konvergence	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	419,09 mld. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56%
Evropská územní spolupráce	389,05 mld. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46%
Celkem	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100%

4.1.2 Principy kohezní politiky

Kohezní politika je založena na šesti základních principech – princip programování, princip koncentrace, princip partnerství, princip adicionality, princip monitorování a vyhodnocování, princip subsidiarity. Tyto principy je nutno vzít v úvahu při vytváření projektů pro čerpání finančních prostředků z evropských fondů (Boukal a kol., 2013).

- 1) Princip programování – prostředky z fondů jsou alokovány na základě víceletých (většinou sedmiletých) plánů na schválené programy, nikoli tedy na základě jednotlivých projektů.
- 2) Princip koncentrace – tento princip spočívá v co nejúčinnějším využití prostředků z fondů, zabraňuje jejich rozměňování na řadu drobnějších a méně významných akcí.
- 3) Princip partnerství – princip, který vyžaduje úzkou spolupráci orgánů na všech úrovních (tj. spolupráce mezi Evropskou komisí, orgány na národní, regionální a místní úrovni).

- 4) Princip doplňkovosti – neboli princip adicionality znamená, že finanční prostředky poskytnuté ze zdrojů EU mají pouze doplňovat ostatní veřejné výdaje a nikoli je zcela nahrazovat (i přesto, že jsou pouze doplňkem, ve většině případů činí více než polovinu úhrady nákladů).
- 5) Princip monitorování a vyhodnocování - jedná se o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření, a to ve všech fázích procesu. Hodnocení je prováděno předběžně (ex ante), průběžně (mid-term) a následně (ex post).
- 6) Princip subsidiarity – tento princip znamená realizovat rozhodnutí o projektech na nejvhodnější územní úrovni, přičemž celková odpovědnost zůstává na členském státu. Snaha je tedy rozhodovat na té úrovni, kde je to nejefektivnější (Wokoun a kol., 2011).

4.2 Fondy předvstupní pomoci

Předvstupní pomoc byla ČR a ostatním kandidátským zemím poskytována od roku 2000 prostřednictvím tří základních instrumentů: ISPA, SAPARD a Phare. Již od roku 1990 mohly kandidátské země střední a východní Evropy čerpat prostředky z programu Phare, které byly určeny na vytvoření ekonomických i společenských podmínek nezbytných pro vstup těchto zemí do EU. Program Phare byl zaměřen na řešení konkrétních překážek naplnění předem stanovených cílů. Další dva finanční nástroje – ISPA a SAPARD - jsou o deset let mladší a byly nastavené tak, aby fungovaly jako praktická průprava pro čerpání ze strukturálních fondů (SAPARD) a Fondu soudržnosti (ISPA). Všechny tři finanční nástroje byly načasovány pouze do vstupu jednotlivých kandidátských zemí do EU, čerpání prostředků na projekty schválené ještě před vstupem ale v některých případech dobíhalo ještě v roce 2006 (MMR ČR, 2005).

PHARE (Pologne-Hongrie Actions pour la Reconversion Economique)

Nástroj Phare je nejdéle působící předvstupní pomocí, zároveň představující nejvýznamnější finanční nástroj. Vznikl jako zvláštní program ES pro pomoc nově se transformujícím zemím bývalého sovětského bloku v roce 1989 s cílem napomoci změnám v Polsku a Maďarsku, ale postupem času z něj začaly čerpat i další přistupující země. Z fondu Phare byly finančně podporovány projekty, které napomáhaly překonat hospodářskou a politickou propast mezi zeměmi bývalého východního bloku a zeměmi západní Evropy a měly těmto zemím pomoci v přechodu k tržní ekonomice (Urban, 2002).

Postupně se Phare přeměnil z programu zaměřeného čistě na technickou pomoc na program podpory přidružení (technický prvek zůstal však i nadále obsažen s cílem eliminace infrastrukturních, sociálních, ekologických a kulturních překážek rozvoje (Cihelková, 2003).

ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession)

Projekty v rámci ISPA měly pomoci kandidátským zemím splnit kritéria EU v sektoru životního prostředí. Šlo o plnění legislativních kritérií v oblasti znečištění vod a ovzduší a také v oblasti odpadového hospodářství (Kouřilová a kol., 2002).

SAPARD (Special Action Programme for Pre-Accession Aid for Agriculture and Rural Development)

Jedná se o program zaměřený na pomoc rozvoje zemědělství a venkova, který vstoupil v platnost 1. 1. 2000. S ohledem na výši finančních prostředků jej lze chápat jako přípravu kandidátské země na využívání strukturálních fondů. Velký důraz byl kladen na skutečnost, že budou dostatečně předem vybudovány a odzkoušeny všechny potřebné mechanismy k využívání strukturálních fondů.

Kandidátské země mohly SAPARD využívat v časovém rozmezí let 2000-2006, maximálně však do konkrétního data vstupu do EU (Ryšková, 1999).

4.3 Fondy EU pro programové období 2007 – 2013

Do roku 2004 mohla ČR, jakožto kandidátská země, čerpat z předvstupních programů pomoci EU - Phare, SAPARD a ISPA. Od roku 2004 však již jako členská země získala přístup k systému finanční pomoci, jejíž páteř tvoří strukturální fondy EU (MMR ČR, 2004).

Strukturální fondy jsou tedy hlavním nástrojem realizace evropské kohezní politiky. Jejich účelem je skrze rozvojové programy a projekty snižovat zaostalost znevýhodněných regionů a zajistit v těchto oblastech vyrovnaný a udržitelný rozvoj. EU disponuje třemi hlavními fondy – ERDF, ESF, FS (Boháčková a Hrabánková, 2009). Pro oblast životního prostředí jsou nejdůležitější FS a ERDF. Prostředky z těchto fondů nejsou využívány na projekty na evropské úrovni, ale výběr projektů a jejich správa je záležitostí národní administrativy nebo regionální samosprávy (Baldwin a Wyplosz, 2008).

Čerpání evropských finančních prostředků je podmíněno vypracováním několikaletých rozvojových programů. Strukturální fondy jsou určeny k podpoře rozvojových programů mající vlastní rozpočet a zřetelně stanovené priority, nikoli pro financování jednotlivých akcí (Jeníček, 2010). Za celé období 2007 – 2013 získala ČR z fondů EU 26,7 miliard eur.

Evropský sociální fond

ESF, vzniklý v roce 1958, je nejstarší ze všech strukturálních fondů. Je angažován především v boji proti dlouhodobé nezaměstnanosti a ve snaze zapojení mladých lidí do pracovního procesu (Zahradník, 2003).

Evropský fond pro regionální rozvoj

ERDF, založený v roce 1975 (Zahradník, 2003), disponuje největším objemem finančních prostředků ze všech fondů EU. Přednostně je zaměřen na financování produktivních investic pro vytváření a zachování pracovních příležitostí, investic do infrastruktury, ale také podporuje investice na ochranu a zlepšování životního prostředí (MMR ČR, 2016).

Fond soudržnosti

FS neboli Kohezní fond byl ustanoven roku 1993 Maastrichtskou smlouvou k naplnění cílu „Konvergence“. Od výše zmiňovaných dvou fondů se odlišuje skutečností, že není územně alokovan na úrovni regionů, nýbrž slouží k podpoře chudších států.

Kritériem pro poskytnutí podpory z tohoto fondu splňují členské země, jejichž HND na obyvatele státu je nižší než 90 % průměru EU. Z FS jsou podporovány náročné investiční projekty. Pomoc je určena především na projekty v oblasti budování dopravní infrastruktury a ochrany životního prostředí, přičemž míra spolufinancování EU poskytovaná FS byla stanovena na 80 – 85 % veřejných výdajů (König, 2009).

4.4 Životní prostředí

Životní prostředí je, dle § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění, „vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně

člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie“ (Zákon 17/1992).

4.4.1 Evropská politika životního prostředí

Politika životního prostředí (také environmentální politika) je jednou z nejmladších politik EU. Počátek této politiky je datován do doby zasedání Evropské rady konaného v Paříži v roce 1972, na němž hlavy států a předsedové vlád, v návaznosti na první konferenci OSN o životním prostředí, prohlásili, že je nutné vytvořit politiku životního prostředí Společenství na podporu hospodářského rozvoje, a vyzvali k sestavení akčního programu. Jednotný evropský akt z roku 1987 poté začlenil do tehdejší smlouvy novou hlavu nazvanou „Životní prostředí“, která se stala prvním právním základem této politiky, jejímž cílem bylo zachování kvality životního prostředí, ochrana lidského zdraví a zajištění racionálního využívání přírodních zdrojů (Ohliger, 2016).

Evropská politika životního prostředí prošla od doby svého vzniku mnoha změnami. Tyto změny spočívají především v tom, že v 70. a 80. letech minulého století, byla pozornost zaměřena především na ochranu živočišných a rostlinných druhů, snižování emisí, zkrátka jednotlivých ekologických témat. V současnosti jde naopak o přístup mnohem systematictější, vytvářející vztahy mezi různými ekologickými tématy a jejich globální dimenzí. Již se nejedná jen o snahu pouhé nápravy, ale především o předcházení degradace životního prostředí (Evropská komise, 2015).

Při tvorbě a financování politik jako je zemědělství, průmysl, inovace a další, se musí v plné míře zohledňovat jejich dopad na životní prostředí. Po několika desetiletích se v rámci evropské politiky ochrany životního prostředí podařilo vytvořit soubor evropských právních předpisů (Evropská komise, 2015), které jsou jedny z nejpřísnějších na světě. I to je dokladem skutečnosti, že tato politika je v rámci EU jednou z klíčových priorit (König, 2009), jenž má výrazný vliv na legislativní dění i v dalších oblastech, mezi které patří právě také kohezní politika. Neodmyslitelnou součástí aktivit v rámci kohezní politiky jsou tedy aktivity přímo zaměřené na řešení problematiky životního prostředí (Mezřický, 2005).

Základní myšlenkou této politiky je zajistit dostatečnou péči o životní prostředí současně s neustálým hospodářským růstem. Mezi problémy, které se snaží přednostně vyřešit, patří klimatické změny, snižování biologické diverzity,

hospodaření s přírodními zdroji a v neposlední řadě také rostoucí produkci odpadů (König, 2009).

Již řadu let je EU jedním z předních zastánců progresivních environmentálních opatření v globálním měřítku (Moldan, 2015) a možná řešení těchto problémů vidí v zavedení přísnějších opatření a využívání modernějších technologií, které budou šetrné k životnímu prostředí (Mezřický, 2005).

4.4.2 Politika životního prostředí v České republice

Politika životního prostředí spadá v rámci ČR do kompetencí Ministerstva životního prostředí České republiky (dále jen „MŽP ČR“) a některých dalších institucí – SFŽP ČR, České inspekce životního prostředí, Agentury ochrany přírody a krajiny, České informační agentury životního prostředí (dále jen „CENIA“).

Environmentální politika v užším smyslu má k dispozici různé nástroje k ovlivňování ekonomických subjektů pro zabezpečení ochrany životního prostředí - jedná se o nástroje administrativní (např. povolení/souhlasy úřadů k činnostem ohrožující životní prostředí, limity na vypouštění znečištění), ekonomické (např. poplatky, pokuty, dotace, daňové úlevy), dobrovolné (např. ekoznačení, posuzování životního cyklu výrobku) a informační (SFŽP ČR, 2013).

Ochrana životního prostředí je financována z veřejných rozpočtů – státního rozpočtu, státních fondů a místních rozpočtů. Svým vstupem do EU 1. 5. 2004 si ČR otevřela však i cestu k čerpání finančních zdrojů z evropských fondů (MMR ČR, 2005). Zdroje z EU tvoří významnou část financí určených na ochranu životního prostředí (Evropská komise, 2010).

Podpora environmentálních projektů je v rámci ČR velmi patrná, což dokazuje i skutečnost, že jedním z největších operačních programů je právě OPŽP, jenž v sobě kloubí provázanost kohezní a environmentální politiky EU.

4.5 Základní strategické dokumenty pro období 2007 - 2013

Realizace politiky HSS se řídí principem programování, což znamená, že výběr projektů k financování není náhodný, ale projekty jsou vybírány podle toho, zda pomáhají odstraňovat problémy identifikované ve strategických dokumentech (Srpková a kol., 2010).

Strategické obecné zásady Společenství (Community Strategic Guidelines)

Na evropské úrovni jsou stěžejním dokumentem pro politiku HSS Strategické obecné zásady Společenství, kde jsou definovány hlavní priority (Srpková a kol., 2010). Tyto zásady jsou pro všechny členské státy EU společné a vymezují základní rámec pro čerpání podpory ze strukturálních fondů a FS v programovém období 2007 - 2013. Jedná se o dokument, který je podkladem pro zpracování dokumentů na národní úrovni, v ČR konkrétně pro zpracování Národního rozvojového plánu (dále jen „NRP“) (Marek a Kantor, 2009).

Národní rozvojový plán ČR 2007-2013

NRP ČR 2007 – 2013 vychází z nařízení ke strukturálním fondům a FS. Definuje strategii rozvoje ČR pro roky 2007 – 2013. Opírá se o strategické dokumenty Společenství, ale i o národní dokumenty, čímž zajišťuje jejich provázanost. Globálním cílem NRP ČR je přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje (Srpková a kol., 2010). Jeho úloha je hlavně koordinační.

Pro období 2007-2013 byly jeho hlavními prioritami podnikání, inovace, znalostní ekonomika, lidské zdroje a vysoké školy, dostupnost a infrastruktura a řešení regionálních disparit. Tyto priority byly následně rozpracovávány do jednotlivých cílů a promítnuty do konkrétních operačních programů (Jeníček, 2010).

Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013

Národní strategický referenční rámec (dále jen „NSSR“) je dokument zajišťující koordinaci veškeré pomoci ze strany EU, schvalovaný Evropskou komisí po dohodě s příslušným státem na základě NRP (Viturka a kol., 2010). Český NSRR stanovuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky HSS v ČR. Představuje systém finančních toků fondů EU v ČR a systém operačních programů, prostřednictvím nichž budou dílčí prioritní osy realizovány. Návrh NSRR i jednotlivých programů byly Komisí schváleny v červenci 2007 (Provazníková, 2009).

Operační programy

Operační program (dále jen „OP“) je „dokument předložený členským státem a přijatý Komisí, který stanoví strategii rozvoje s uceleným souborem priorit, jež má být prováděna s podporou některého fondu“ (Boháčková a Hrabánková, 2009).

Mezi cíle, které se ČR snaží naplnit prostřednictvím fondů EU, patří: „konkurenceschopná česká ekonomika“, „otevřená, flexibilní, soudržná společnost“ „atraktivní prostředí“ a „vyvážený rozvoj území“. Tyto cíle jsou naplňovány skrze systém operačních programů (OP) a jejich dílčích cílů (MMR ČR, 2007 – 2013a). V programovém období 2007 – 2013 bylo v ČR vyčleněno 26 operačních programů rozdělených mezi 3 cíle politiky soudržnosti (MMR ČR, 2007 – 2013b). Operační programy cíle Konvergence se dělí podle svého zaměření na tematické, které se zabývají problematikou dané oblasti a regionální, zabývající se potřebami daného regionu (Marek a Kantor, 2009).

Tematické operační programy

Tyto operační programy spadají do cíle Konvergence, je jich celkem 8 (OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a OP Technická pomoc), mají specifické tematické zaměření a jsou určeny pro všechny regiony ČR kromě hlavního města Prahy. Výjimkami jsou však Operační program Doprava a Operační program Životní prostředí, které jsou určeny i pro hlavní město Prahu, jsou totiž spolufinancované i FS, který je určen pro celou ČR. Na financování tematických operačních programů je vyhrazeno celkem 21,2 miliard eur. (MMR ČR, 2007 – 2013c). Aby mohl projekt získat finanční prostředky v rámci tematického operačního programu, musí být zaměřen na jeden z cílů programu a splnit všechny náležitosti stanovené řídicím orgánem (Přichystal, 2008).

Regionální operační programy

Regionální operační programy (dále jen „ROP“) spadají také do cíle Konvergence. Jsou určeny pro všechny regiony soudržnosti (NUTS II) kromě Prahy. Celkem existuje 7 ROP - NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Moravskoslezsko, ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Střední Morava, ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Střední Čechy. Částka, která připadá na financování těchto operačních programů, činí 4,6 miliard eur (MMR ČR, 2007 – 2013d).

Kromě tematických a regionálních programů cíle Konvergence existují dále operační programy pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a pro cíl Evropská územní spolupráce.

Operační programy Praha

Jak už samotný název napovídá, tyto operační programy jsou určené pro hlavní město Prahu a spadají do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Existují 2 operační programy pro Prahu – OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita, pro něž je vyhrazena částka celkem 343,3 miliónů eur (MMR ČR, 2007 – 2013e).

Programy z cíle Evropská územní spolupráce

Cílem těchto operačních programů, spadajících do cíle Evropská územní spolupráce, je podpora meziregionální, nadnárodní a příhraniční formy spolupráce. V ČR na ně připadá 389 miliónů eur. Jedná se o tyto operační programy: OP Přeshraniční spolupráce: ČR – Bavorsko, ČR – Polsko, ČR – Rakousko, ČR – Sasko, ČR – Slovensko, OP Meziregionální, OP Nadnárodní spolupráce, Síťový operační program ESPON 2013 a Síťový operační program INTERACT II. Pro OP Meziregionální spolupráce, INTERACT II a ESPON 2013 není určena přímá alokace pro ČR, ale rozpočet je pro všechny členské země společný (MMR ČR, 2007 – 2013f).

4.6 Operační program Životní prostředí 2007 - 2013

OPŽP 2007 - 2013 byl vypracován na základě usnesení vlády ČR č. 175 ze dne 22. února 2006 k návrhu NRP ČR pro léta 2007-2013 Ministerstvem životního prostředí. OPŽP svým zaměřením navazuje na operační program Infrastruktura, jenž byl realizovaný v rámci programového období 2004 – 2006 (MŽP ČR, 2015).

Jedná se o tematický operační program (také jeden z nejvýznamnějších operačních programů cíle Konvergence, který je svým objemem finančních prostředků (18,4 % financí z fondů EU určených pro ČR) pro programové období 2007 – 2013 druhým největším operačním programem v ČR (SFŽP ČR, 2007). V letech 2007 – 2013 nabídl z FS a ERDF přes 5 miliard eur, z prostředků SFŽP ČR a státního rozpočtu dalších více než 300 milionů eur (Štěpánek, 2008).

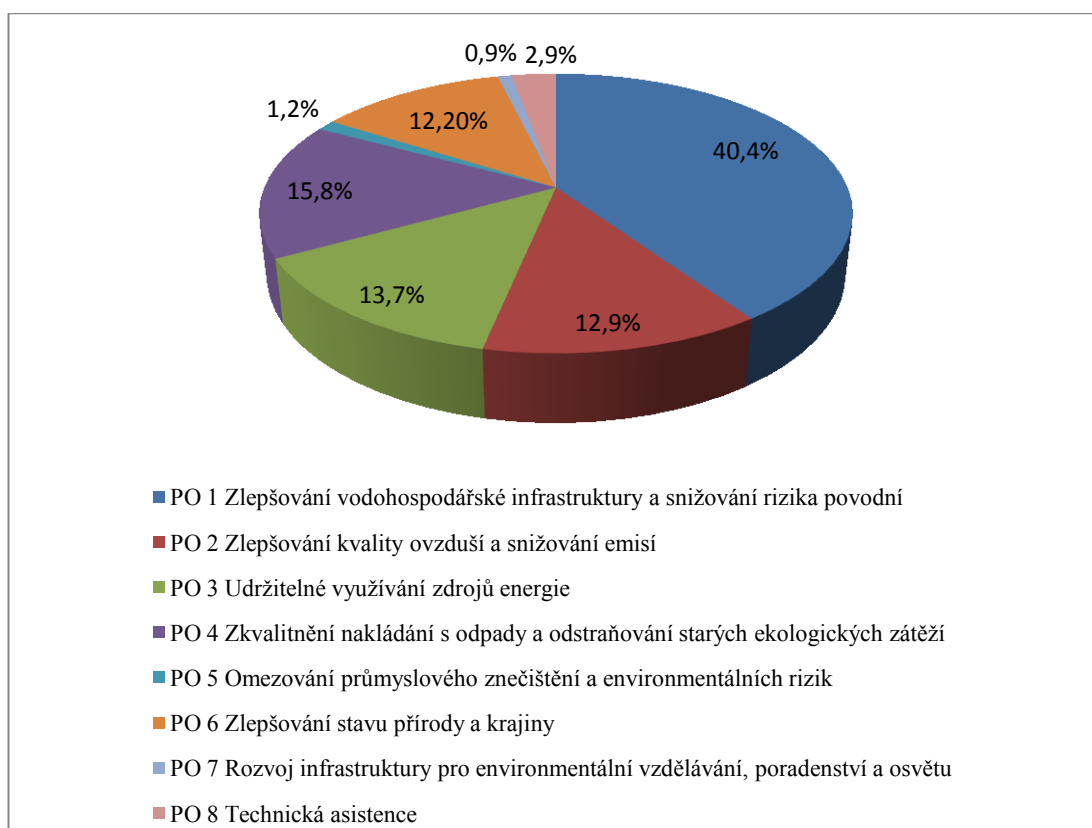
Prostřednictvím tohoto operačního programu je implementována priorita „Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí“ NSRR ČR 2007–2013, který skrze své dvě priority - „Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí“ a „Zlepšení dostupnosti dopravou“ - realizuje strategický cíl NSRR „Atraktivní prostředí“ (MŽP, 2015). Cílem OPŽP „je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako

základního principu trvale udržitelného rozvoje. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví lidí a přispívá ke zvyšování atraktivity České republiky pro život, práci a investice, a podporuje tak naši celkovou konkurenceschopnost“ (SFŽP ČR, 2008a).

OPŽP je rozdělen do 8 prioritních os, které jsou konkretizovány v tzv. oblastech, popř. podoblastech podpory. Žadatelům o dotace je k dispozici prvních sedm prioritních os, osmá prioritní osa je určena pouze pro řídicí orgán a zprostředkující subjekt (SFŽP ČR, 2007). Stanovení jednotlivých prioritních os vyplývá jednak ze závazků ČR vůči EU, a jednak ze zjištěných problémů v rámci provedené analýzy sektoru životního prostředí. V rámci OPŽP 2007 - 2013 bylo stanoveno 8 prioritních os s různým podílem alokovaných prostředků (viz Obrázek č. 1).

Obrázek č. 1: Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé prioritní osy, vlastní zpracování dle Priority 1/2008 (SFŽP, 2008)

4.6.1 Důvody vzniku OPŽP

V 90. letech minulého století došlo sice ke značnému zlepšení stavu životního prostředí v ČR, ani tak však nemohl být považován za uspokojující. Od roku 2000

docházelo naopak ke zpomalení či dokonce zvrácení těchto pozitivních trendů a ze sledovaných hodnot jednotlivých indikátorů kvality životního prostředí ČR, členských států EU a OECD zcela jasně vyplynulo, že k dalšímu zlepšování stavu životního prostředí bude nutno vynaložit mnohem větší množství finančních prostředků, než tomu bylo doposud (MŽP ČR, 2015).

Priority ČR pro čerpání financí z fondů EU v oblasti životního prostředí vycházely především ze závazků vyplývajících z Přístupové smlouvy, z implementačních úkolů legislativy v oblasti ŽP, ze strategických dokumentů EU a ČR a z cíle dosáhnout do roku 2013 m.j. i úrovně HDP na 1 obyvatele na úrovni průměru EU (MŽP ČR, 2015).

4.6.2 Řídící struktury OPŽP

Řídící orgán

Řídícím orgánem OPŽP, jenž je zodpovědný za účinnost a správnost řízení a za celkové provádění programu v ČR, je Ministerstvo životního prostředí (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016). MŽP je celkově zastřešujícím orgánem pro oblast životního prostředí v ČR. Jedná se o ústřední orgán státní správy pro ochranu přirozené akumulace vod, ochranu ovzduší, ochranu přírody a krajiny, odpadové hospodářství a další (Tuháček a kol., 2015).

Zprostředkující subjekt

MŽP deleguje výkony některých činností na zprostředkující subjekt, kterým byl ustanoven SFŽP ČR, jenž zajišťuje operativní provádění OPŽP. Právě tento zprostředkující subjekt je z pohledu žadatele a příjemce podpory nejdůležitějším subjektem, nýbrž právě s ním, skrze jeho krajské pobočky, jsou žadatelé nejčastěji v kontaktu - příjem a hodnocení žádostí, monitoring, zajištění smluvních náležitostí, provádění plateb a závěrečných vyhodnocení jednotlivých projektů (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

Jedná se o instituci, která od roku 1992 přispívá zásadním způsobem na investice do ochrany a zlepšování stavu životního prostředí. Spolufinancuje především projekty na ochranu vod, zlepšování kvality ovzduší, využití obnovitelných zdrojů energie nakládání s odpady, ochranu přírody a krajiny a environmentální vzdělávání (SFŽP ČR, 2011b).

Řídící výbor

Dalším důležitým orgánem je Řídící výbor, jenž posuzuje projekty navržené k podpoře a dává k nim své stanovisko, zabývá se otázkami koncepce a realizace OPŽP a vazbami OPŽP na ostatní politiky (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

Krajské pracovní skupiny

Stanovisko k žádostem u tzv. velkých projektů (celkové náklady nad 50 mil. eur) zaujmají také Krajské pracovní skupiny. U ostatních projektů netvoří jejich vyjádření povinnou přílohu žádosti, ale posuzují projektové žádosti a doporučují či nedoporučují je k dalšímu hodnocení (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

Monitorovací výbor

Dále je ustaven Monitorovací výbor, jehož hlavním úkolem je dohled nad přípravami, realizací a vyhodnocením operačního programu, schvalování některých dokumentů (výroční zprávy, úpravy Implementační dokument aj.) a dohled nad zajištěním souladu evropských předpisů s legislativou ČR (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

Platební a certifikační orgán

Platebním a certifikačním orgánem pro všechny operační programy je Ministerstvo financí ČR (MŽP ČR, 2015).

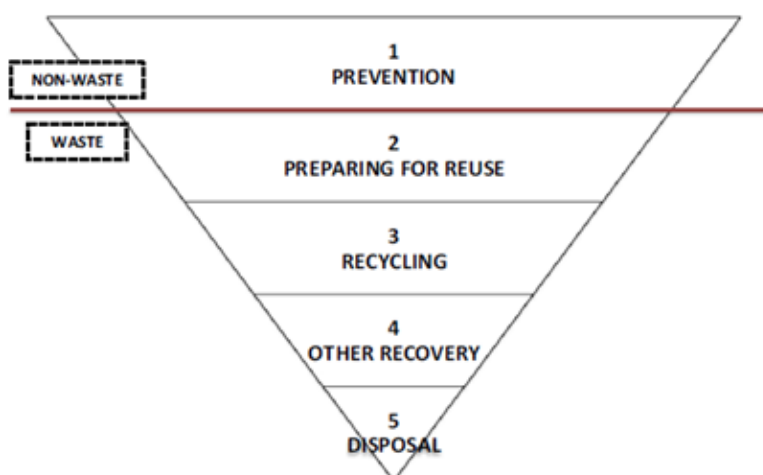
4.7 Odpadová politika EU

V souvislosti s rostoucím počtem lidí v populaci a tedy i vzrůstající spotřebou a nároky na zdroje, vzrůstá také význam odpadového hospodářství. Ze stavu, kdy odpadové hospodářství zahrnovalo nekontrolované skládkování a tepelné odstranění odpadu, se dnes dostalo do pozice, kdy je nuceno využívat odpad jako zdroj (Eriksson a Bisailon, 2011). Pojem odpad znamená podle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/EC jakoukoli látku nebo předmět, které se majitel zbavuje, má v úmyslu se jí zbavit, nebo požaduje, aby jí byl zbaven (Gharfalkar a kol., 2015). Odpad je také definován jako jakýkoli zbytkový materiál z lidské činnosti, který nemá žádnou zbytkovou hodnotu (Ortiz a kol., 2010). Odpadové

hospodářství má dva hlavní cíle - minimalizovat celkové množství odpadu a maximalizovat recyklaci a znovuvyužití komunálního odpadu (Šauer a kol., 2008).

Evropská směrnice 2008/98/EC, o odpadech, udává cíle a zásady, kterými si řídí nakládání s odpady v Evropě. Tato směrnice je právně závazná a vyžaduje po členských státech EU, aby se řídily principem tzv. „hierarchie nakládání s odpady“ (viz Obrázek č. 2) (Waite a kol., 2015). Na prvním místě této hierarchie se nachází předcházení vzniku odpadů, následuje opětovné použití, poté materiálové využití (recyklace), energetické využití (spalování s využitím energie) a na posledním místě odstraňování odpadů - skládkování, spalování bez využití energie (SFŽP ČR, 2014b).

Obrázek č. 2: Hierarchie nakládání s odpady (Waite a kol., 2015)

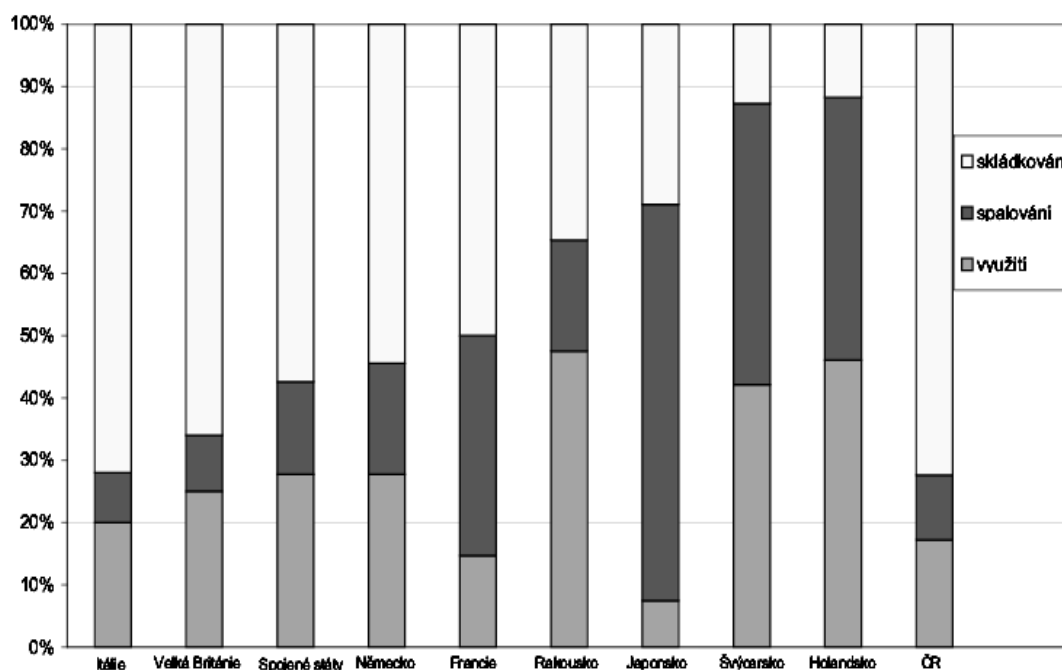

4.7.1 Stav odpadového hospodářství ČR před spuštěním OPŽP 2007 - 2013

Odpadové hospodářství je v ČR vymezeno především zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění, zákonem č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), v platném znění, a jejich prováděcími předpisy. Stejně jako jinde ve světě, i v ČR patří nakládání s odpady mezi aktuální problémy (Smolková a Stejskal, 2009). Jejich produkce a nakládání s nimi představují pro ČR nejen environmentální, ale i ekonomický a sociální problém.

Zpráva OECD o politice, stavu a vývoji životního prostředí České republiky (CENIA, 2007) a také Plán odpadového hospodářství (dále jen „POH“) 2003 – 2014 poukázaly (MŽP ČR, 2003) na spoustu přetrvávajících problémů: hierarchie nakládání s odpady není v ČR zcela respektována, převažuje odstraňování odpadů (zejména skládkování) nad jeho využíváním (viz Obrázek č. 3).

Obrázek č. 3: Způsob nakládání s komunálním odpadem v některých státech (MŽP ČR, 2003)

V roce 1995 bylo v ČR vyprodukováno 66,3 mil. tun všech odpadů, v roce 2004 38,8 mil. tun a trend klesající produkce odpadů pokračoval i poté. V roce 2006 bylo vyprodukováno 28,1 mil. t odpadů. Celková produkce odpadu tedy vykazuje pokles, navzdory tomu však produkce komunálního odpadu od roku 1995 mírně roste. V roce 2006 bylo recyklováno a znovu využito 23,1 mil. tun z celkového množství odpadů (CENIA, 2007).

ČR má, co se týče zařízení na odstraňování odpadů, dostatečnou kapacitu, a to zejména zařízení pro skládkování odpadů, stále velmi malý podíl odpadů je však materiálově a energeticky využíván (MŽP ČR, 2015). V roce 2006 bylo energeticky využito celkem 648,4 tis. tun odpadů - 2,3 % celkové produkce odpadů (CENIA, 2007).

V ČR není dostatek nových recyklačních a zpracovatelských kapacit, chybí zařízení na energetické využívání odpadů a nejsou vybudovány regionální integrované systémy nakládání s odpady. Spalovny komunálního odpadu jsou v ČR pouze 3 - v Praze, Brně a Liberci. Počet spaloven pro nebezpečný odpad je více,

ovšem i tak jsou jejich kapacity nedostatečné (mnoho jich bylo uzavřeno, protože nesplňovaly standardy pro emise do ovzduší platné od roku 2005 (MŽP ČR, 2015).

Nutností se tedy staly investice do nových zařízení pro využívání a recyklaci odpadů, rozšiřování a modernizace stávajících zařízení, budování systémů na podporu odděleně sbíraných a následně využívaných specifických druhů odpadů (baterie a akumulátory, odpad z elektrických a elektronických zařízení, použité oleje, biologicky rozložitelné odpady), zavedení technologií k využívání druhotných surovin získaných z odpadů a také i nadále pokračovat v rekultivaci starých skládek. Výsledkem podpory v oblasti odpadového hospodářství má být snížení produkce odpadů (včetně nebezpečných odpadů), snížení množství odstraňovaných odpadů, maximální využívání odpadů, jako náhrady primárních přírodních zdrojů (MŽP ČR, 2015).

4.8 Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Prioritní osa 4 je rozdělena na 2 oblasti podpory - 4.1. Zkvalitnění nakládání s odpady a 4.2 Odstraňování starých ekologických zátěží. Specifické cíle oblasti podpory 4.1 jsou: snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu, maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů a minimalizace negativních vlivů na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady. K naplnění těchto cílů má dojít prostřednictvím budování integrovaných systémů nakládání s odpady, systémů odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady, zařízení na úpravu nebo využívání odpadů, rekultivace starých skládek a odstranění nepovolených skládek. Podpora v rámci prioritní osy 4 je poskytována z prostředků Fondu soudržnosti. Celkově pro PO 4 byly určeny finanční prostředky z Fondu soudržnosti přes 710 milionů eur, konkrétně pro oblast 4.1 tyto prostředky činily přes 510 milionů eur (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016). Evropská dotace tedy dosahuje výše až 85% z celkových způsobilých výdajů projektu, dalších 5% je ze Státního fondu životního prostředí ČR nebo státního rozpočtu. Minimální způsobilé výdaje na projekt jsou 0,5 milionu. Projekty spadající do této prioritní osy jsou podporovány formou nevratné finanční pomoci (MŽP ČR, 2007 – 2013a).

Podpora z OPŽP poskytovaná v rámci prioritní osy 4 je realizována na celém území ČR.

Relevantním dokumentem pro určení priorit v této oblasti ochrany životního prostředí byl Plán odpadového hospodářství ČR vyhlášený v červenci 2003 (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

4.8.1 Předmět podpory

Předmětem podpory jsou věci, které mají být díky podpoře pořízené (popř. rekonstruované, upravené, či jiným způsobem zhodnocené), dále se jedná o stavby a pozemky, ve kterých mají být situovány (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

V rámci OP 4 – Oblasti podpory 4.1 se jedná konkrétně o tyto typy podporovaných projektů:

- Integrované systémy nakládání s odpady - např. regionální systém pro mechanickou a biologickou úpravu komunálního odpadu, zařízení na energetické využití komunálního odpadu
- Systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady - např. systémy pro svoz a separaci odpadů a bioodpadů, sběrné dvory a sklady komunálního odpadu, systémy pro separaci nebezpečných složek komunálních odpadů a zdravotnických odpadů
- Zařízení na využívání odpadů, zejména na třídění a recyklaci - např. třídíčky odpadů i s navazujícími technologiemi, úpravny odpadů (autovraků, pneumatik, elektroodpadů, stavebních odpadů atd.), zařízení pro energetické využití zdravotnických odpadů, kompostárny a bioplynové stanice pro zpracování bioodpadů, zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady
- Rekultivace a odstranění skládek - např. rekultivace starých skládek, odstranění nepovolených skládek ve zvláště chráněných územích (SFŽP ČR, 2008b).

4.8.2 Oprávnění příjemci podpory

Mezi oprávněné příjemce podpory poskytované v rámci Prioritní osy 4 patří:

- neziskové organizace,
- územní samosprávné celky a jejich svazky,
- občanská sdružení a církve,
- fyzické osoby,
- podnikatelské subjekty,
- příspěvkové organizace,

- organizační složky státu a jejich přímo řízené organizace,
- právnické osoby státem pro tyto účely zřízené,
- státní podniky,
- nadace a nadační fondy,
- organizace zřízené na základě zvláštního zákona (MŽP ČR, 2015)

V případě podnikatelských subjektů je v naprosté většině případů kontaktní osobou jednatel nebo ředitel společnosti, v případě obcí a měst je to starosta (popř. místostarosta). Kontaktní osobou kraje je v oblasti dotační politiky hejtmán. Fyzické osoby podnikající jsou kontaktované přímo (jako majitelé společnosti), příspěvkové organizace prostřednictvím ředitelů (databáze projektů).

4.8.3 Forma a výše podpory

Podpora z evropských zdrojů v rámci této konkrétní prioritní osy byla poskytována formou dotace. Konkrétní výše podpory byla stanovena dle finanční analýzy u projektů generujících příjmy či v závislosti na charakteru projektu z hlediska veřejné podpory. Finanční podpora byla poskytována konkrétně z FS, a to v maximální výši 85 % celkových způsobilých veřejných výdajů u projektů předkládaných veřejnými subjekty. V případě, že je žadatelem podnikatelský subjekt, maximální výše podpory z FS nepřesáhne takové procento z celkových způsobilých výdajů, které umožní zachovat stanovenou míru spolufinancování, jež je pro program dána ve výši maximálně 85 % z celkových veřejných výdajů (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

Vzhledem k principu adicionality je žádoucí aby finanční účast příjemce podpory na spolufinancování projektu byla ve výši min 10% z celkových způsobilých výdajů projektu (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2016).

Způsobilé výdaje - jedná se o veškeré výdaje, které se vztahují k projektu, jsou v souladu s cíly dané oblasti podpory, jsou přímo spojeny s realizací projektu a jsou součástí jeho rozpočtu, jsou doloženy účetními doklady (tj. zejména fakturou, kupní smlouvou, odpisovým plánem, apod.), jsou prokazatelně příjemcem podpory zaplacený a jsou uskutečněny po termínu způsobilosti (datum akceptace žádosti na SFŽP) (MŽP ČR, 2007 – 2013b).

Jedná se např. o:

- projektovou přípravu do maximální výše 5% celkových způsobilých výdajů,

- náklady na propagaci (poskytovatelem dotace stanoveny jako povinné)
- DPH, ale pouze v případě, že konečným příjemcem podpory není plátcem DPH nebo nemá nárok na odpočet DPH u činnosti, která je předmětem podpory.

Nezpůsobilé výdaje – takové výdaje, na něž podporu poskytnout nelze. Jde především o finanční služby a poplatky, které nemají přímou vazbu na projekt (úroky z úvěrů), nákup použitého vybavení, náklady na projektovou přípravu vzniklé před akceptací žádosti (MŽP ČR, 2007 – 2013b).

4.9 Projekt a projektový cyklus

Projekt

Projekt je konkrétní ucelený záměr, který žadatel předkládá s cílem získat finanční podporu v rámci OPŽP. Je prezentován ve formě žádosti, jejíž součástí jsou povinné a nepovinné přílohy. Podmínkou pro přijetí takové žádosti je splnění formálních náležitostí a soulad s podmínkami programu (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2008).

V rámci OPŽP 2007 – 2013 mohou být podporovány tyto typy projektů:

Individuální projekt – projekt v oblasti životního prostředí, jehož celkové náklady nepřekročí hranici 50 mil. eur (MŽP ČR, 2007 – 2013b).

Velký projekt – projekt v oblasti životního prostředí, která se skládá z více prací, činností, služeb, určených k dosažení nedělitelného úkolu přesné hospodářské a technické povahy, s jasně určenými cíli, jehož celkové náklady překračují hranici 50 mil. Eur (MŽP, 2007 – 2013b).

Projekty oblasti podpory 4.1. - Zkvalitnění nakládání s odpady lze - rozdělit na 2 základní velké skupiny – projekty generující příjem a projekty zakládající veřejnou podporu (Smolková a Stejskal, 2008).

Projekty generující příjem – projekty, kterými dochází k výstavbě infrastruktury, jejíž používání je hrazeno přímo uživateli (např. sběrné dvory), a to formou poplatků odváděných občany obci či městu za nakládání s komunálním odpadem. Míra dotace je v těchto případech stanovena až na 90% způsobilých výdajů. Výstupkem za zařízení není výrobek/komodita s níž je možné obchodovat na trhu, ale jedná se o separovaný, dále využitelný odpad, který je provozovatelem sběrného dvora předáván oprávněné osobě. Nejedná se tedy o ekonomickou činnost (Smolková

a Stejskal, 2008). U individuální projektů generujících příjmy je nutné spolu s žádostí o podporu předkládat také finanční analýzu (SFŽP ČR, 2009).

Projekty zakládající veřejnou podporu – jedná se o projekty podnikajících subjektů, měst, obcí, kdy výstupem projektu je provozovna produkující komoditu, s níž je možné obchodovat na trhu (např. vytříděný lisovaný papír, upravený kovový odpad) a tedy se jedná o ekonomickou činnost. Pokud je tedy posuzován projekt z hlediska veřejné podpory, nedochází k posuzování osoby žadatele, nýbrž možného vlivu výstupů projektu na relevantní trh. Míra podpory je u takovýchto projektů stanovena v souladu s evropskou legislativou pro poskytování veřejné podpory (Smolková a Stejskal, 2008).

U projektů, jimiž žadatel řeší nakládání s odpady, které sám produkuje, a u investičně méně náročných projektů a u projektů, které negenerují příjem, je vhodné použít pravidlo de minimis. Podpora de minimis má stanovenou částku 200000 Eur na subjekt ve třech po sobě jdoucích zdaňovacích obdobích (Smolková a Stejskal, 2008).

Pozn. Protože finanční podporu v rámci de minimis lze získat kdekoliv, nejen ze SFŽP ČR, musí projektoví manažeři nahlížet do Registru de minimis (EAGRI, 2007 - 2013) a ověřovat, zda má žadatel nárok ještě tuto podporu čerpat (viz Obrázek č. 4).

Obrázek č. 4: Registr de minimis (portál EAGRI)

Adresa: Čechova 1162, 294 01 Bakov nad Jizerou
SZR-ID: 1008291559
IČO: 64722775

Zobrazeno dne: 22. 3. 2017.

Souhrn podpor podle oblasti

Oblast	Přiděleno €	Přiděleno Kč
zemědělská prvovýroba	0,00 €	0,00 Kč
rybolov	0,00 €	0,00 Kč
ostatní	121 594,68 €	3 294 000,00 Kč
doprava	0,00 €	0,00 Kč
Celkem	121 594,68 €	3 294 000,00 Kč

Souhrn podpor podle poskytovatele

Poskytovatel	Přiděleno €	Přiděleno Kč
Ministerstvo životního prostředí	121 594,68 €	3 294 000,00 Kč
Celkem	121 594,68 €	3 294 000,00 Kč

Projektový cyklus administrace žádosti o podporu v OPŽP 2007 – 2013

1. Identifikace záměru

V počáteční fázi si žadatel musí rozmyslet, jaký záměr chce realizovat a zda je na něj možné čerpat finanční podporu z evropských zdrojů. Následně jej musí zařadit do správného operačního programu a v něm nalézt vhodnou oblast podpory.

2. Příprava a formulace projektu

Žadatel detailněji rozpracovává návrh svého záměru (tzv. projektovou žádost). Jedná se o velmi důležitý krok, protože projektová žádost představuje klíčový dokument, na jehož základě je rozhodnuto o přidělení/nepřidělení dotace (Marek a Kantor, 2009). Žádost tedy musí být v souladu se všemi aktuálními závaznými dokumenty OPŽP a podmínkami aktuální výzvy pro předkládání projektů (MŽP ČR a SFŽP ČR, 2008). Žádost je vyplňována v elektronické podobě – v případě OPŽP se jedná o aplikaci nazvanou BENE-FILL (Machačný, 2007 - 2013).

Žádost se podává v termínu stanoveném konkrétní výzvou (délka příjmu žádosti v rámci jedné výzvy je cca 60 dnů) na příslušné dodací místo.

3. Posouzení žádosti

Žádost je v následující fázi posuzována řídicím orgánem, jenž ji ve stanoveném termínu přijal. V této fázi probíhá kontrola formální úplnosti (zda byla žádost doručena v termínu výzvy, zda byla podána v předepsané formě, zda je tištěná žádost podepsána žadatelem nebo jeho statutárním zástupcem, zda jsou v žádosti vyplněny všechny požadované údaje, jsou doloženy všechny povinné přílohy – dle Směrnice MŽP 5/2008 - a jejich obsah je relevantní (Tóthová, 2011).

Pokud projektová žádost veškeré požadavky splní, následuje kontrola přijatelnosti žádosti (hodnocení obsahové stránky). Žádost je hodnocena z hlediska obecné a specifické přijatelnosti, jež představuje hodnocení projektu a žadatele z hlediska splnění základních podmínek programu, finančních a legislativních předpokladů (Tóthová, 2011). V případě, že byl projekt z hlediska formální úplnosti i specifické přijatelnosti kladně posouzen, následuje hodnocení technické a ekologické (Stejskal, 2011).

4. Vyjednávání a financování

Takto vyhodnocené projekty jsou předloženy k projednání Řídícímu výboru, o poskytnutí či neposkytnutí podpory rozhoduje MŽP. Prostředky z EU jsou v ČR poskytovány prostřednictvím státního rozpočtu, a to na základě vydaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Prostředky SFŽP ČR jsou poskytnuty na základě uzavřené Smlouvy o poskytnutí podpory, v níž je stanovena výše dotace a povinnosti, které jejím přidělením příjemci vyplývají. Dotace poskytnutá v rámci OPŽP je účelová a je tedy použitelná jen pro účel uvedený v RoPD (Štěpánek, 2008).

5. Implementace a monitoring

Další navazující fáze je těžištěm celého projektového cyklu - probíhá samotná realizace projektu. Skutečnost, že je projekt hrazen z veřejných finančních zdrojů, s sebou nese řadu povinností – projekt se musí řídit předem platnými postupy, musí být dodržena pravidla stanovená pro výběr dodavatelů, povinnou publicitu, zásady pro vedení a uchovávání dokladů, které se vztahují k projektu a monitoring projektu, jímž je možné definovat problémy projektu v co nejranějších fázích a zvolit tak nejúčinnější cestu k jejich odstranění, či nápravě (Marek a Kantor, 2009).

Fáze výběru dodavatelů rozhoduje o tom, v jaké výši budou uplatněny veřejné výdaje na projekt - správně zrealizovaná veřejná zakázka představuje potenciál pro úsporu veřejných prostředků, přičemž důležitost dopadu veřejných zakázek na celkové efektivní a hospodárné vynakládání prostředků evropských daňových poplatníků si velmi EU dobře uvědomuje – výběrová řízení jsou oblastí suverénně nejvíce kontrolovanou (Kříž, 2010).

6. Hodnocení projektu

V poslední fázi projektového cyklu následuje hodnocení projektu. Dochází ke zhodnocení dopadů projektu ve vztahu k jeho určeným cílům a celkové efektivnosti (Marek a Kantor, 2009).

Po tom, co dojde k ukončení fyzické realizace projektu, příjemce finanční podpory předloží žádost o platbu a závěrečnou monitorovací zprávu. Následně dojde ještě k administrativní a fyzické kontrole projektu za účelem zjištění, zda byly dodrženy všechny podmínky konkrétního operačního programu. Pokud je vše splněno, je příjemce dotace proplacena, čímž však tato fáze ještě nekončí. Příjemce dotace má povinnost pět let od získání finanční podpory udržovat výsledky projektu a pravidelně o nich informovat řídicí orgán OPŽP, který mu dotaci poskytl,

prostřednictvím monitorovacích zpráv. Sankce za porušení udržitelnosti projektu může být až vrácení poskytnuté dotace (Marek a Kantor, 2009).

Příjemce podpory odpovídá za informování veřejnosti o tom, že projekt byl realizován za finanční spoluúčasti EU. Příjemce podpory má povinnost řídit se závaznými vzory informačních opatření a pravidel pro použití symbolu Evropské unie a loga OPŽP. Náklady na zpracování informačních panelů a tabulí jsou způsobilým výdajem (SFŽP ČR, 2011a).

Nejčastější chyby žadatelů o podporu v programovém období 2007 – 2013

Nejzávažnější chybou je pozdní dodání a nesoulad dokladů dodaných k žádosti a požadovaných v Závazných pokynech pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP. Při administraci projektu dochází k nesouladu projektové dokumentace předložené k žádosti o podporu a následnou zadávací dokumentací při přípravě výběrových řízení a dochází také k nadhodnocení rozpočtu projektu. Dalším problémem je samotné výběrové řízení, které často není v souladu se zákonem 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění, a se Závaznými pokyny pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP. Vlastní realizace projektu a financování jsou nejméně problémové etapy projektového řízení (SFŽP ČR, 2014a).

4.10 Doba udržitelnosti projektu

Doba udržitelnosti projektu je doba od dokončení realizace projektu, po kterou je příjemce podpory povinen držet výstupy projektu a dodržovat závazky, které vyplývají z právního aktu o poskytnutí podpory a dalších podmínek poskytovatele podpory. Po tuto dobu je příjemce podpory povinen předmět podpory provozovat, vlastnit. V případě, že se jedná o nájemní smlouvu, musí být jasně zřejmé, že vlastník souhlasí s realizací projektu a tedy i umožní, aby výsledky realizace projektu byly po dobu udržitelnosti zachovány. Platí tedy, že projekt je úspěšně dokončen až po uplynutí doby udržitelnosti, nikoli proplacením poslední žádosti o platbu (Šubrtová a Landová, 2013).

Dodržování závazků je pravidelně monitorováno a může být příslušnými institucemi kontrolováno. V případě zjištění, že k plnění těchto závazků nedochází, je členský stát a řídicí orgán povinen o této skutečnosti informovat Evropskou komisi a příjemci může být udělena povinnost vrátit část podpory, v krajním případě i celou podporu (MMR ČR, 2007 – 2013g).

Pravidla, která je nutno dodržovat v době udržitelnosti jsou stanovena v RoPD (Olbrich a Miffek, 2013).

Doba udržitelnosti se u projektů podporovaných v rámci OPŽP liší dle jednotlivých prioritních os, u Prioritní osy 4 je stanovena na 5 let.

4.10.1 Závazky příjemců v době udržitelnosti

Jednotlivé konkrétní závazky, které příjemce podpory musí po dobu udržitelnosti plnit, jsou definovány v RoPD. Obecně se však jedná o tyto povinnosti:

- splnit definovaný účel dotace a v nezměněné podobě jej zachovat po celou dobu udržitelnosti projektu
- dodržovat podmínky právního aktu o poskytnutí dotace, pravidla operačního programu a relevantní právní předpisy ČR a EU
- naplnit nejpozději do ukončení realizace projektu (nejdéle však do 1 roku od ukončení realizace projektu) a udržet cílové hodnoty vybraných indikátorů
- zachovat výsledky projektu v nezměněné podobě po celou dobu udržitelnosti
- zajistit, aby během doby udržitelnosti projektu nedošlo k podstatné změně výsledků projektu, která by ovlivnila povahu projektu nebo jeho prováděcí podmínky nebo poskytla neoprávněnou výhodu příjemci či veřejnému subjektu (např. změnou formy vlastnictví položky infrastruktury)
- nakládat s jakýmkoliv majetkem získaným z finančních prostředků dotace s péčí řádného hospodáře
- bez předchozího písemného souhlasu poskytovatele dotace nepřevádět vlastnické právo k majetku, získanému z finančních prostředků dotace, ani vlastnické právo neomezit např. zřízením zástavního práva
- vyžádat si písemný souhlas poskytovatele dotace před provedením změny vlastnických nebo užívacích práv (výpůjčka, půjčka, nájem, podnájem) majetku, který nebyl získán v důsledku realizace projektu, ale jeho užívání slouží k realizaci projektu nebo udržení jeho výsledků
- nevyužívat majetek získaný z dotace k jiným účelům, které přímo nesouvisí s projektem
- bez předchozího písemného souhlasu poskytovatele nepřevádět práva a povinnosti plynoucí z projektu na druhé osoby / subjekty
- zajistit informační a propagační opatření v době udržitelnosti projektu v souladu s pravidly daného operačního programu a relevantními právními předpisy ČR a EU

- při užívání výsledků projektu naplňovat povinnosti, které mu plynou v oblasti horizontálních témat: rovné příležitosti mužů a žen, princip nediskriminace (zejména ve vztahu k osobám se zdravotním postižením), ochrana životního prostředí
- poskytnout veškerou součinnost poskytovateli a všem příslušným orgánům ČR a EU při výkonu jejich kontrolních oprávnění, tato povinnost se vztahuje i na partnera a dodavatele
- uchovávat dokumentaci související s předmětem dotace, včetně účetnictví, po dobu určenou právními předpisy ČR nebo EU
- předkládat monitorovací zprávy o zajištění udržitelnosti projektu
- okamžitě písemně informovat poskytovatele o skutečnostech a změnách, které mají vliv na plnění právního aktu o poskytnutí dotace
- informovat bez zbytečného odkladu poskytovatele o změnách svého majetkoprávního postavení
- příjemce se v právním aktu o poskytnutí dotace zavazuje pojistit veškerý pojistitelný majetek pořízený v rámci realizace projektu proti jeho poškození, zničení a ztrátě minimálně na hodnotu jeho pořizovací ceny vztahované ke způsobilým výdajům projektu (Olbrich a Miffek, 2013).

4.11 Operační program Životní prostředí 2014 - 2020

OPŽP 2014 – 2020 navazuje na OPŽP 2007 – 2013. Pro žadatele je v následujících letech přichystáno téměř 2,637 miliard eur, a to celkem v rámci 5 prioritních os (PO 6 Technická pomoc určená pouze pro MŽP):

- PO 1: Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní
- PO 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech
- PO 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika
- PO 4: Ochrana a péče o přírodu a krajinu
- PO 5: Energetické úspory (MŽP ČR, 2014 – 2020).

V rámci OPŽP 2014 – 2020 je pro žadatele připraveno jednotné metodické prostředí MS2014+ (SFŽP ČR, 2015).

5 Výsledky

5.1 Analýza projektů podpořených v rámci OPŽP 2007 – 2013

Tabulka č. 2 prezentuje počet podpořených projektů a výše finanční podpory v jednotlivých krajích České republiky.

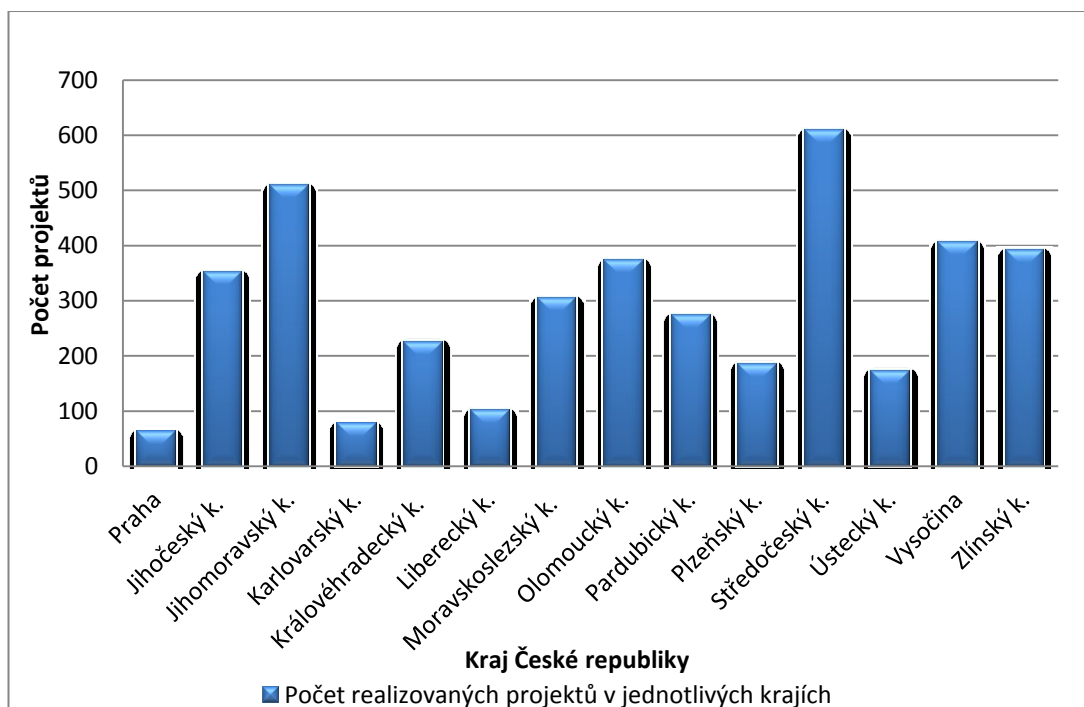
Tabulka č. 2: Počet podpořených projektů a výše finanční podpory v jednotlivých krajích ČR

Kraj	Počet podpořených projektů	Podíl z celkového počtu	Výše podpory (FS + SFŽP)
Hlavní město Praha	63	1,6%	207 130 315 Kč
Jihočeský kraj	352	8,7%	1 369 034 075 Kč
Jihomoravský kraj	509	12,6%	2 142 929 988 Kč
Karlovarský kraj	78	1,9%	315 452 882 Kč
Královéhradecký kraj	225	5,6%	722 317 905 Kč
Liberecký kraj	101	2,5%	461 873 657 Kč
Moravskoslezský kraj	305	7,5%	1 021 619 173 Kč
Olomoucký kraj	372	9,2%	1 392 870 328 Kč
Pardubický kraj	273	6,7%	992 839 323 Kč
Plzeňský kraj	185	4,6%	628 548 347 Kč
Středočeský kraj	609	15,1%	2 239 774 777 Kč
Ústecký kraj	173	4,3%	887 978 535 Kč
Kraj Vysočina	405	10,0%	1 287 029 539 Kč
Zlínský kraj	392	9,7%	1 620 432 233 Kč
Celkem	4042	100,0%	15 289 831 077 Kč

V rámci OPŽP 2007 - 2013 (Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, Oblast podpory 4.1. - Zkvalitnění nakládání s odpady) bylo schváleno a finančně podpořeno celkem 4042 projektů v celkové výši 15 289 831 077 Kč. Nejvíce projektů z celkového počtu bylo realizováno na území Středočeského kraje – 609, což odpovídá 15,1 %. Zároveň byla do tohoto kraje přidělena i největší suma finančních prostředků - celkem 2 239 774 777 Kč. Naopak nejméně projektů bylo realizováno přímo na území Prahy – pouze 63 (1,6 %). Sem byla přidělena částka 207 130 315 Kč. Počet realizovaných projektů ve všech dílčích krajích je znázorněn na obrázku č. 5.

Obrázek č. 5: Počet podpořených projektů v jednotlivých krajích ČR

Realizovány byly pouze individuální projekty, přičemž celkové výdaje (výdaje poskytnuté ze soukromých i veřejných zdrojů) na tyto projekty činily dohromady přes 22 mld. Kč. Celková výše podpory na všechny projekty činila z FS 14 167 710 664 Kč a ze SFŽP ČR ještě dalších 1 122 120 413 Kč, dohromady tedy přes 15 mld. Kč.

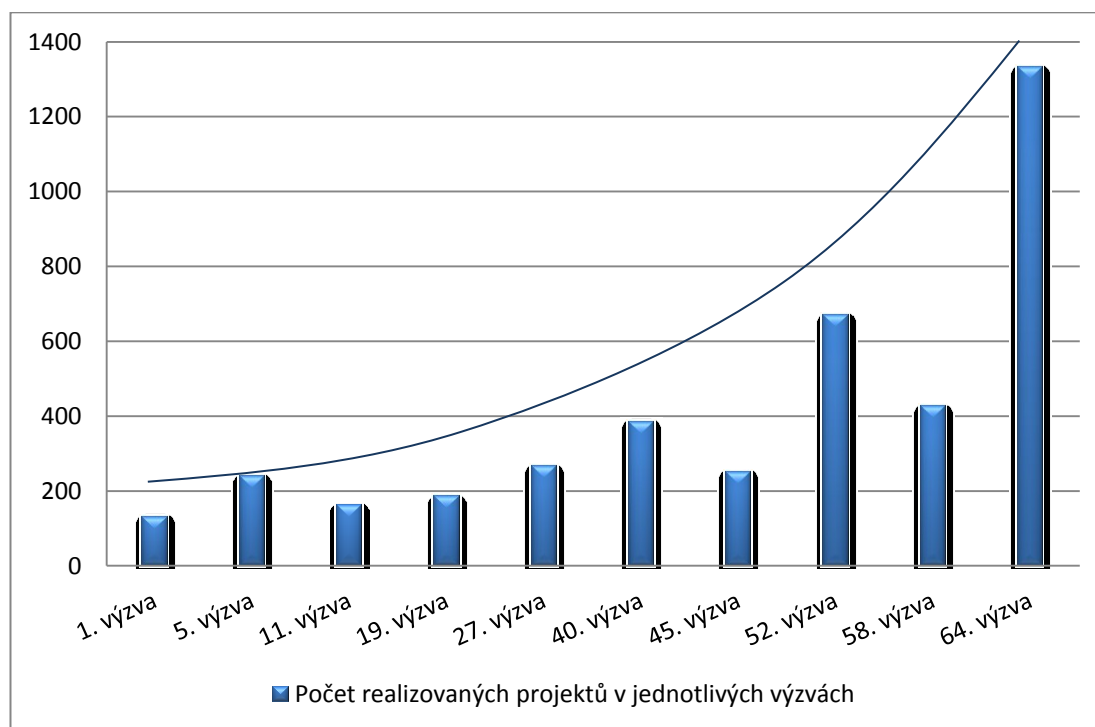
V tabulce č. 3 je znázorněno rozdělení projektů a finanční podpory mezi jednotlivé výzvy vyhlášené v rámci Prioritní osy 4 (Oblast podpory 4.1.)

Tabulka č. 3: Počet podpořených projektů a výše finanční podpory dle jednotlivých výzev OPŽP 2007 - 2013

Výzva	Počet podpořených projektů	Podíl z celkového počtu	Výše podpory (FS + SFŽP)
1. výzva	131	3,2%	1 220 809 970 Kč
5. výzva	238	5,9%	1 974 540 746 Kč
11. výzva	161	4,0%	1 494 388 758 Kč
19. výzva	184	4,5%	1 269 528 687 Kč
27. výzva	266	6,6%	1 076 548 120 Kč
40. výzva	385	9,5%	1 376 576 856 Kč
45. výzva	251	6,2%	556 364 334 Kč
52. výzva	669	16,7%	2 312 673 323 Kč
58. výzva	426	10,5%	1 125 296 980 Kč
64. výzva	1331	32,9%	2 883 103 303 Kč
Celkem	4042	100,0%	15 289 831 077 Kč

Největší množství projektů bylo podpořeno v rámci poslední, 64. výzvy, a to celkem 1331, tedy téměř 33 % projektů z celkového počtu. Nejméně projektů bylo podpořeno v rámci 1. výzvy. Na obrázku č. 6 je vidět postupný rostoucí trend v počtu podpořených projektů.

Obrázek č. 6: Počet podpořených projektů v jednotlivých výzvách

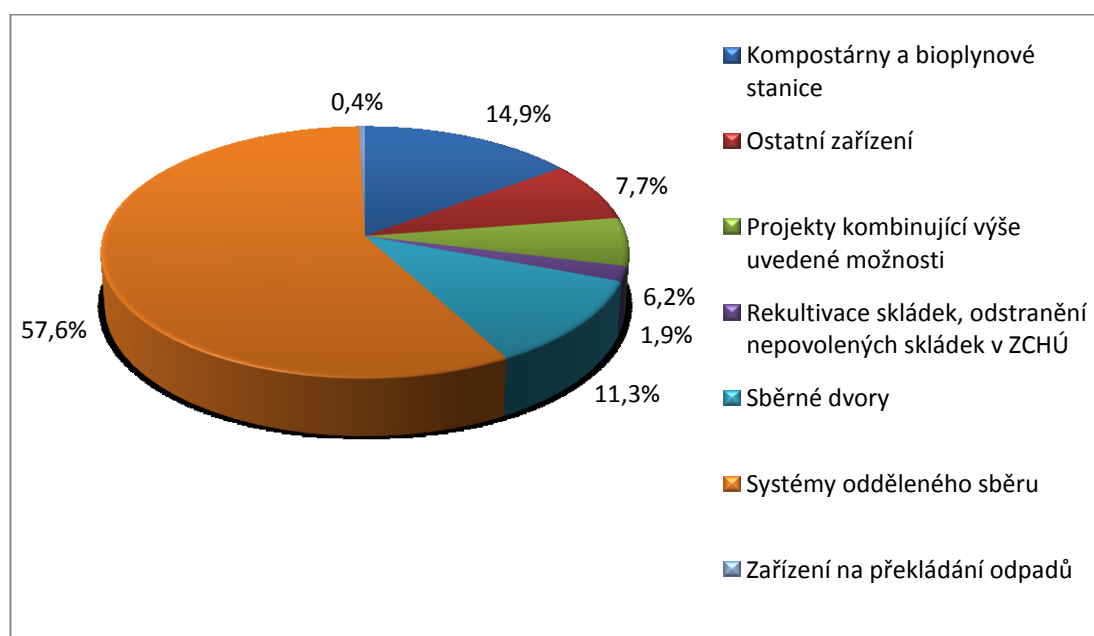
V tabulce č. 4 jsou uvedeny počty projektů spadajících do jednotlivých kategorií a také rozdělení finančních prostředků mezi dílčí kategorie.

Tabulka č. 4: Rozdělení projektů do jednotlivých kategorií s uvedením výše finanční podpory

Kategorie žádosti	Počet podpořených projektů	Podíl z celkového počtu	Výše podpory (FS + SFŽP)
Systém odděleného sběru	2331	57,7%	5 182 265 063 Kč
Kompostárny a bioplynové stanice	601	14,9%	2 469 058 215 Kč
Sběrné dvory	456	11,3%	2 417 334 502 Kč
Rekultivace skládek, odstranění nepovolených skládek v ZCHÚ	77	1,9%	1 295 816 662 Kč
Zařízení na překládání odpadů	17	0,4%	64 303 962 Kč
Ostatní zařízení	310	7,6%	2 641 596 730 Kč
Projekty kombinující výše uvedené možnosti	250	6,2%	1 219 455 943 Kč
Celkem	4042	100,0%	15 289 831 077 Kč

Nejvíce podpořených projektů (2331) spadá do kategorie „Systémy odděleného sběru“ – jedná se o více než 1/2 celkového množství všech podpořených projektů (celkem 57,7 %). Dále se jedná o „Kompostárny a bioplynové stanice“ (601), „Sběrné dvory“ (456), „Ostatní zařízení“ (310), „Projekty kombinující výše uvedené možnosti“ (250), „Rekultivace skládek, odstranění nepovolených skládek ve zvláště chráněných územích (dále jen „ZCHÚ“, 77). Nejmenší množství projektů podpořených v rámci OPŽP 2007 - 2013 spadá do kategorie „Zařízení na překládání odpadů“ – celkem 17 (0,4 %). Nejvíce finančních prostředků bylo vynaloženo na systémy oddělného sběru, nejméně na zařízení na překládání odpadů. Procentuální rozdělení kategorií projektů je znázorněno na obrázku č. 7.

Obrázek č. 7: Rozdělení projektů dle kategorie

Pozn.

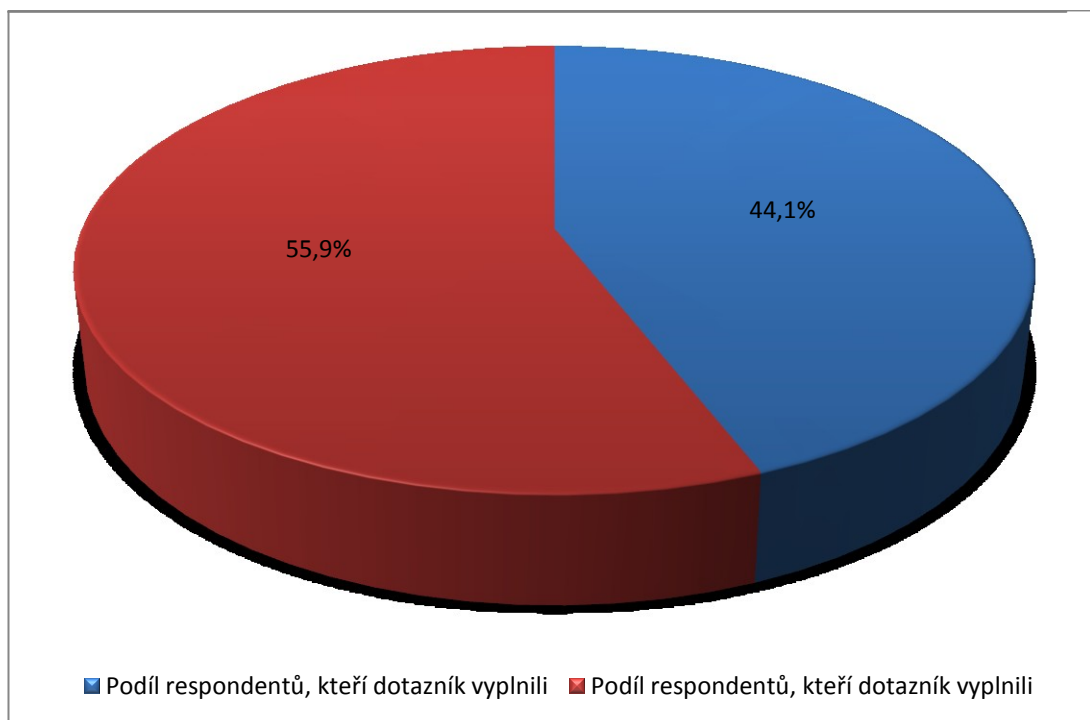
- *Systémy odděleného sběru – např. svoz bioodpadů, nebezpečných složek komunálního odpadu, umístění kontejnerů na vysloužilá elektrozařízení, sběrná místa pro separaci odpadů, ...*
- *Kompostárny a bioplynové stanice – např. výstavba, rekonstrukce, dovybavení kompostárny, bioplynové stanice, ...*
- *Sběrné dvory – např. výstavba, rekonstrukce, dovybavení sběrného dvora, ...*
- *Rekultivace skládek, odstranění nepovolených skládek v ZCHÚ – např. rekultivace skládky, sanace povrchu skládky, ...*
- *Zařízení na překládání odpadů – např. překladiště bioodpadu, teleskopický manipulátor, ...*

- *Ostatní zařízení – např. recyklace odpadního plastu, zařízení na zefektivnění nakládání s kovovým odpadem, ...*
- *Projekty kombinující výše uvedené možnosti – např. sběr a zpracování bioodpadu, odpadové centrum, ...*

5.2 Dotazníkové šetření

Na obrázku č. 8 je znázorněna návratnost dotazníků - podíl respondentů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření na celkovém počtu respondentů, jimž byl dotazník odeslán.

Obrázek č. 8: Návratnost dotazníků

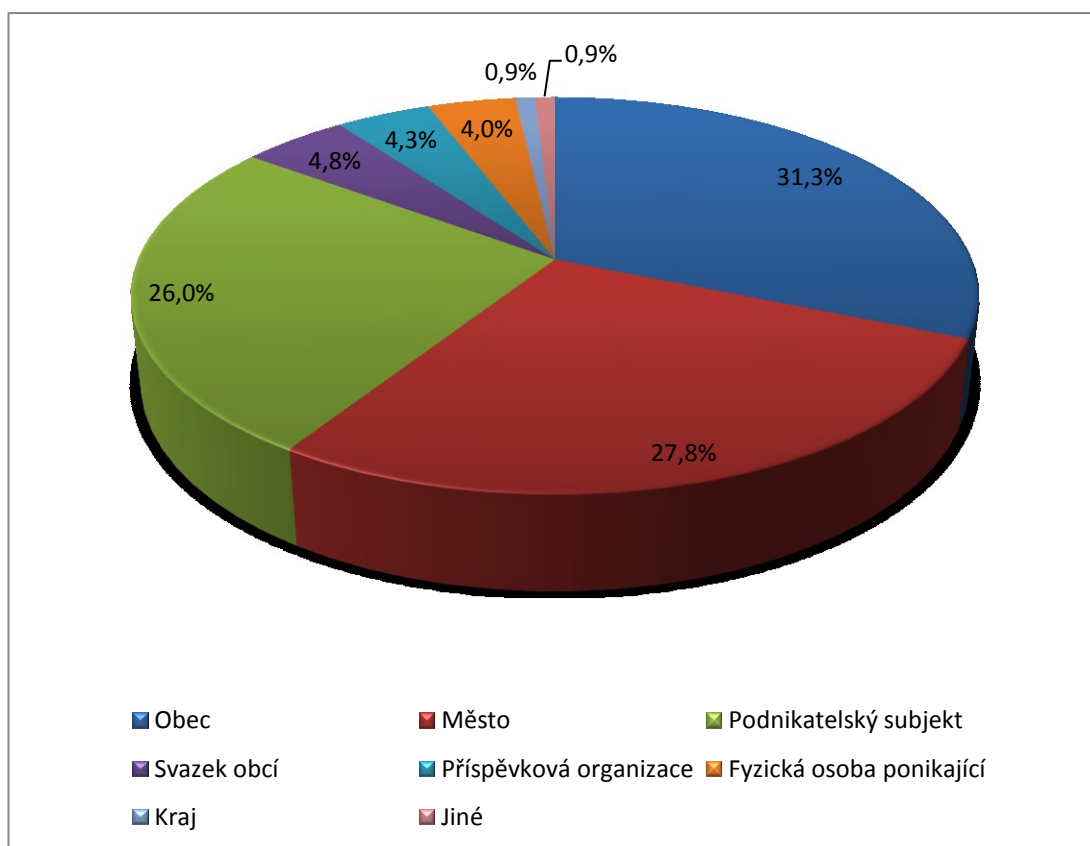
Dotazníkové šetření probíhalo ve dnech od 4. 2. 2017 do 21. 2. 2017. Celkový počet respondentů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, je 227 - návratnost dotazníků je tedy cca 44,1 %.

1. část dotazníku

Otázky první části dotazníku se týkaly obecné charakteristiky respondenta - šlo o zjištění, jaký typ žadatele je příjemcem podpory a do kterého kraje jeho projekt/projekty spadají – tedy i ze kterého kraje žadatel pochází.

Na obrázku č. 9 je znázorněno procentuální rozdělení jednotlivých typů žadatelů.

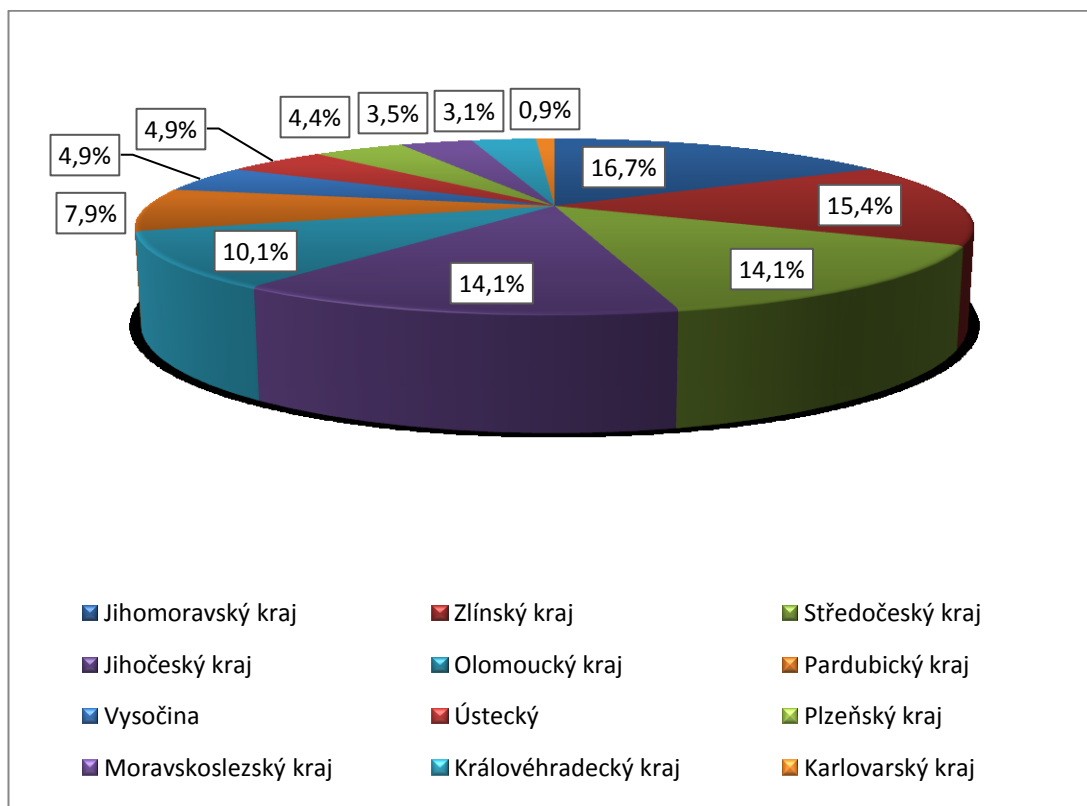
Obrázek č. 9: Rozdělení dle typu žadatele

Je zřejmé, že se průzkumu zúčastnilo nejvíce obcí – celkem 71, což odpovídá cca 31,3 % z celkového počtu respondentů, měst – 63 (27,8 %) a podnikatelských subjektů – 59 (26 %). Mnohem méně odpovědělo svazků obcí - celkem 11, 10 příspěvkových organizací a 9 fyzických osob podnikajících. 2 respondenti označili odpověď „kraj“, žádný respondent neoznačil odpověď „státní podnik“. Pouze 2 respondenti označili odpověď „Jiné“, k čemuž nadále doplnili konkrétní odpověď – oba dva se označili jako občanské sdružení.

Obrázek č. 10 znázorňuje procentuální rozdělení dle jednotlivých krajů ČR.

Obrázek č. 10: Rozdělení dle jednotlivých krajů ČR

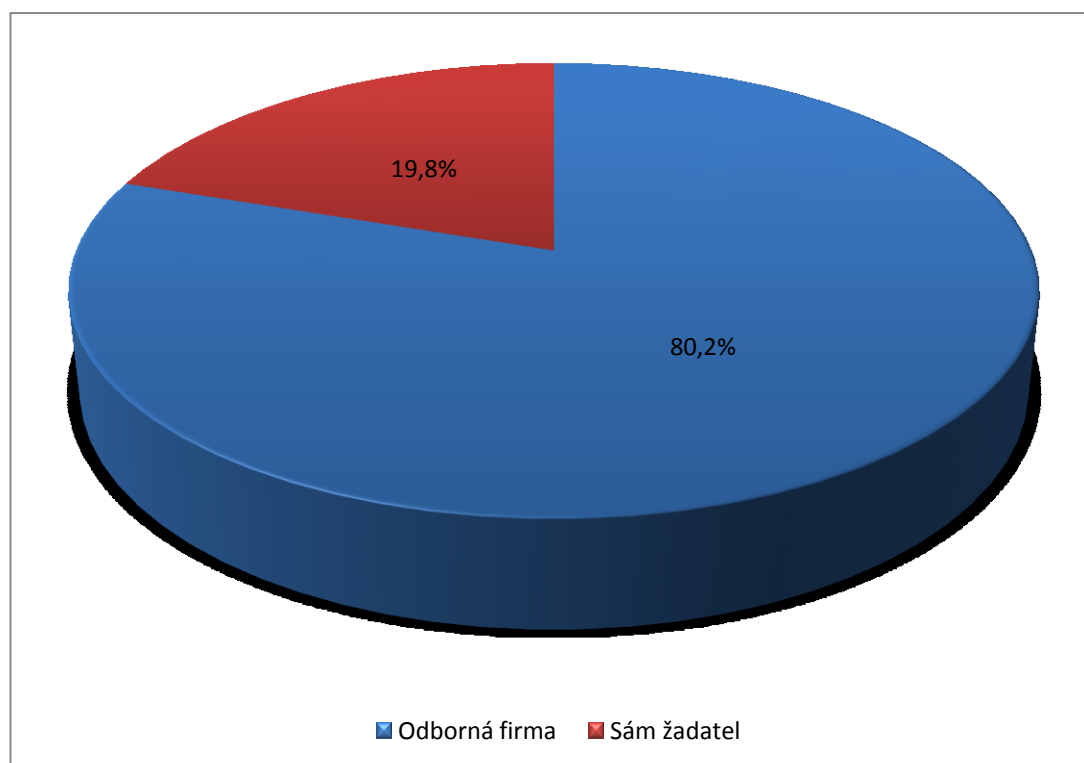
Celkem 38 respondentů, odpovědělo, že místem realizace jejich projektu byl Jihomoravský kraj. Možnost „Zlínský kraj“ označilo jen o 3 žadatele méně, tedy 35 žadatelů. Naprosto stejný počet respondentů realizoval svůj projekt ve Středočeském a Jihočeském kraji – 32. 23 žadatelů označilo možnost „Olomoucký kraj“, 18 žadatelů označilo možnost „Pardubický kraj“. „Kraj Vysočina“ a „Ústecký kraj“ označil opět shodný počet žadatelů – 11. Dále možnost „Plzeňský kraj“ byla označena 10 x, možnost „Moravskoslezský kraj“ 8 x, „Královéhradecký kraj“ 7 x a „Karlovarský kraj“ 2 x. Ani jediný respondent neoznačil možnost „Hlavní město Praha“ či „Liberecký kraj“.

2. část dotazníku

Druhá část dotazníku byla zaměřena na projekty, na něž respondenti získali v minulém programovém období dotaci.

Obrázek č. 11 prezentuje procentuální rozdělení žadatelů, kteří si žádost o dotaci vypracovali sami a těch, kteří se nechali žádost vypracovat odbornou firmou.

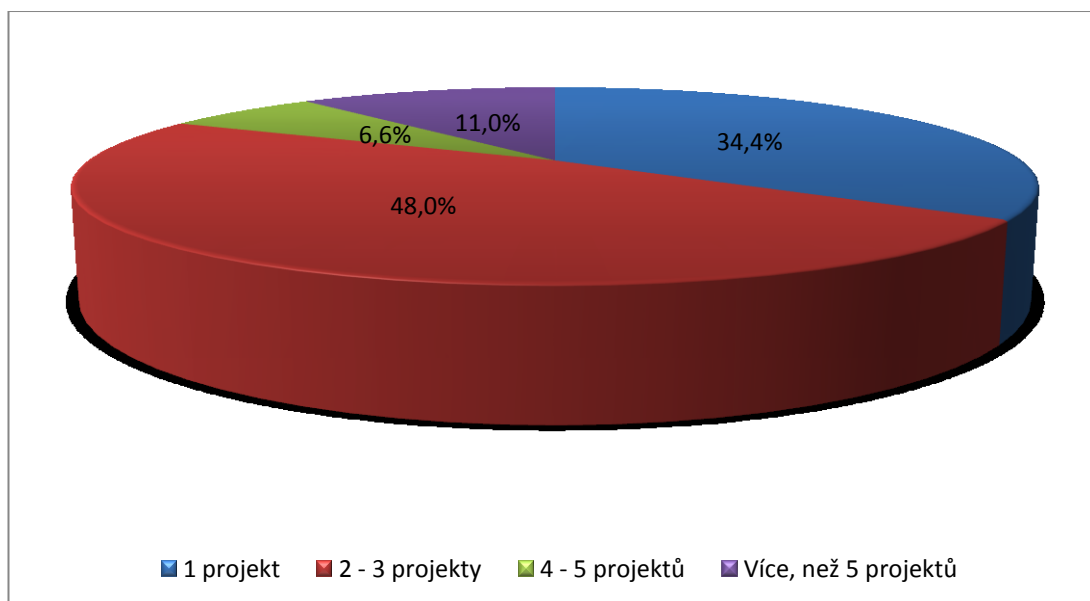
Obrázek č. 11: Zpracovatel žádosti o dotaci

Bez pomoci specializovaných subjektů, které zprostředkují, ať už kompletní nebo jen částečnou administraci, není většina žadatelů z řad veřejného (nejčastěji obce, města) ani soukromého sektoru, schopna žádost podat a následně administrovat svépomocí. 182 (80,2 %) respondentů odpovědělo, že žádost byla vypracována odbornou firmou. Samotný příjemce si žádost o dotaci vypracoval sám pouze v 19,8 % případech (45). Žadatelem, jenž si nejčastěji s vypracováním žádosti poradil sám, jsou jednoznačně města (celkem v 37 %).

Obrázek č. 12 znázorňuje procentuální rozdělení počtu projektů realizovaných 1 žadatelem.

Obrázek č. 12: Počet realizovaných projektů jedním žadatelem

Nejvíce žadatelů realizovalo v programovém období 2007 – 2013 2 nebo 3 projekty, a to celkem 109 (48 %). 78 respondentů odpovědělo, že v daném programovém období realizovalo 1 projekt, 25 respondentů realizovalo více, než 5 projektů a zbylých 15 respondentů (6,6 %) realizovalo 4 nebo 5 projektů. Obce, města, fyzické osoby podnikající a příspěvkové organizace realizovaly nejčastěji 2 – 3 projekty. Kraje, svazky obcí a podnikatelské subjekty realizovali nejčastěji 1 projekt. Více, než 5 projektů realizoval nejčastěji žadatel se statutem města, konkrétně 15 x.

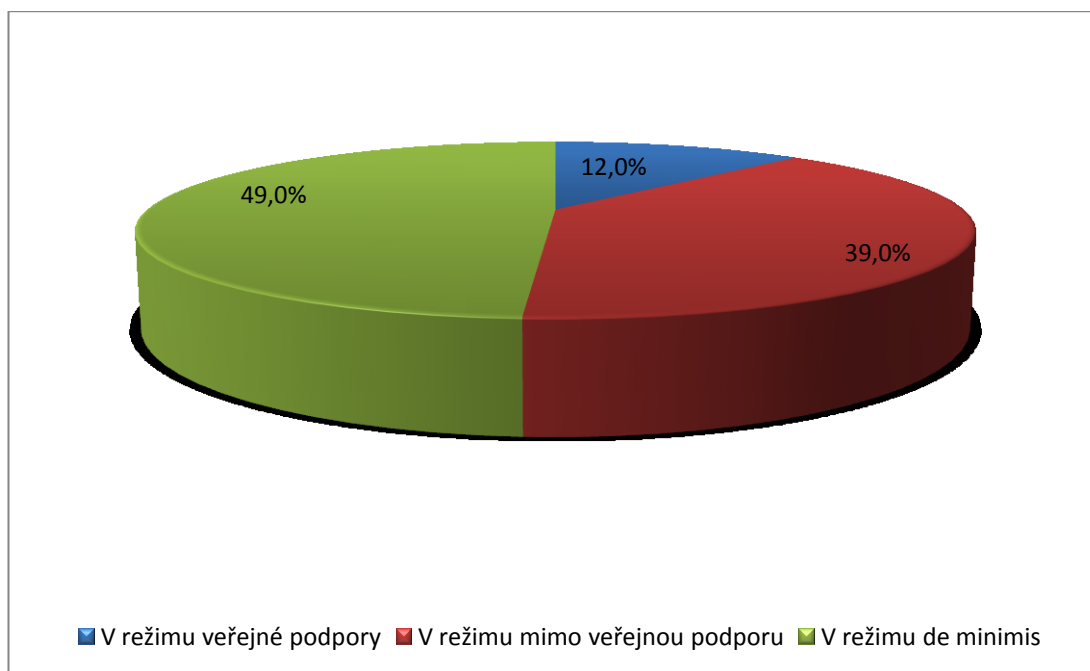
Otázka týkající se návaznosti jednotlivých projektů na sebe, byla koncipována jako nepovinná, protože ne každý žadatel realizoval projekty, které by na sebe přímo navazovaly. Na tuto otázku odpovědělo pouze 19,4 % všech dotázaných. Ve většině případů se jednalo o 2 na sebe navazující projekty, přičemž nejčastěji se jednalo o výstavbu kompostárny a na to navazující projekt na dovybavení kompostárny – celkem 17x, výstavbu sběrného dvora a dovybavení sběrného dvora – celkem 15x. Dále se pak jednalo (5 x) o výstavbu kompostárny a navýšení její kapacity, 1 x o separaci biologicky rozložitelných odpadů a rozšíření separace biologicky rozložitelných odpadů, 1 x výstavbu sběrného dvora a třídírnu druhotných surovin, 2 x nákup techniky na svoz odpadu a nákup kontejnerů na tříděné odpady, 1 x dodávku kompostérů do domácností a pořízení techniky pro komunitní kompostování. Pouze v jednom případě se jednalo o 3 na sebe navazující projekty a to: projekt na výstavbu sběrného dvora a následně 1. a 2. etapa odděleného sběru bioodpadu a taktéž jeden jediný žadatel realizoval 5 na sebe navazujících projektů – v tomto případě se jednalo

o 3 etapy zavedení sběru bioodpadů a na to navazující 2 etapy intenzifikace sběru separovaného odpadu.

Na obrázku č. 13 je znázorněn režim podání žádosti a jeho procentuální zastoupení.

Obrázek č. 13: Režim podání žádosti

Jen 12 % žadatelů podávalo žádost v režimu veřejné podpory, 39 % žadatelů podávalo žádost mimo rámec veřejné podpory. Nejvíce, 49 % žadatelů podávalo žádost v režimu de minimis.

V rámci této části byly analyzovány faktory, které žadatelům nejvíce komplikují úspěšné získání dotace. Tato otázka byla opět koncipována jako povinná a žadatel mohl zvolit více možných odpovědí. Jako nejvíce problematické se žadatelům jednoznačně jeví celková administrativní náročnost - tuto možnost označilo celkem 202 respondentů z celkového počtu 227. Mnohem méně, konkrétně 69 žadatelům nevyhovují časové lhůty, přičemž někteří hodnotí přísné časové nároky na žadatele v poměru s časovými nároky na projektové manažery, finanční manažery a právníky jako nepřiměřené. Pouze 37 respondentů z celkového počtu 227 není spokojeno s komunikací s úředníky - žadatelé dokonce často využili volné kolonky, kde se pozitivně vyjádřili k ochotě úředníků. 27 respondentů označilo možnost „technická náročnost“ a pouhým 24 respondentům se zdá, že nejsou dostatečně informováni o možnostech získání dotace. Celkem 12 respondentů využilo možnost volné kolonky

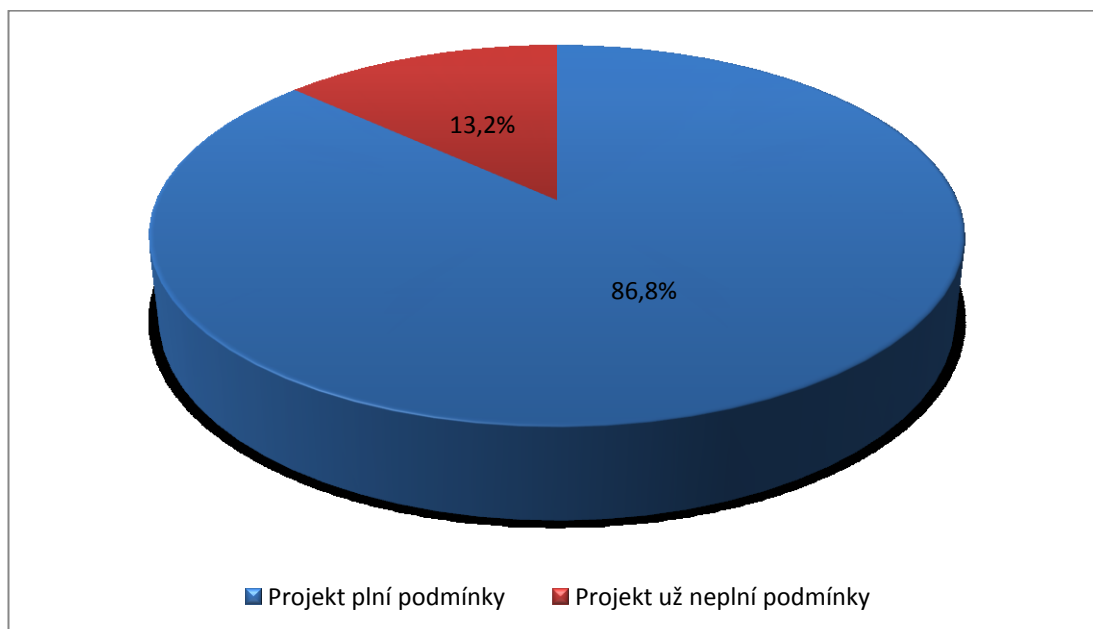
pro doplnění dalších problémových faktorů, popřípadě svých připomínek. Čtyřem respondentům nevyhovují měnící se pravidla v průběhu realizace, třem respondentům se jeví jako velká překážka v realizaci dobrého a úspěšného projektu tematické zaměření dotací, dva žadatelé si myslí, že jsou špatně nastavená pravidla financování a kontrol. Dle dalších dvou žadatelů jsou velkým problémem omezené kapacity dodavatelů - výrobci, dodavatelé a stavební firmy nejsou schopny dodat výrobek, dokončit stavbu včas, do konce zúčtování dotace, a následně tedy vzniká problém s vyúčtováním a proplacením způsobilých výdajů ze strany Státního fondu životního prostředí ČR.

3. část dotazníku

Třetí část dotazníku se vztahovala k projektům, u kterých do 31. 12. 2016 uplynula doba udržitelnosti.

Obrázek č. 14 znázorňuje podíl projektů, které i po uplynutí doby udržitelnosti plní podmínky stanovené v RoPD.

Obrázek č. 14: Plnění podmínek stanovených v RoPD po uplynutí doby udržitelnosti

Většina projektů podpořených v rámci OPŽP 2007 – 2013 plní podmínky stanovené v RoPD i po uplynutí doby udržitelnosti projektů. Konkrétně 197 (86,8 %) respondentů z celkového počtu 227, odpovědělo, že jejich projekty plní i po uplynutí

doby udržitelnosti nadále podmínky stanové v RoPD. Pouze 30 respondentů (13,2 %) uvedlo, že jejich projekty po uplynutí doby udržitelnosti podmínky již neplní. Na otázku, co se s projekty po uplynutí doby udržitelnosti děje však bohužel nikdo z dotázaných neodpověděl.

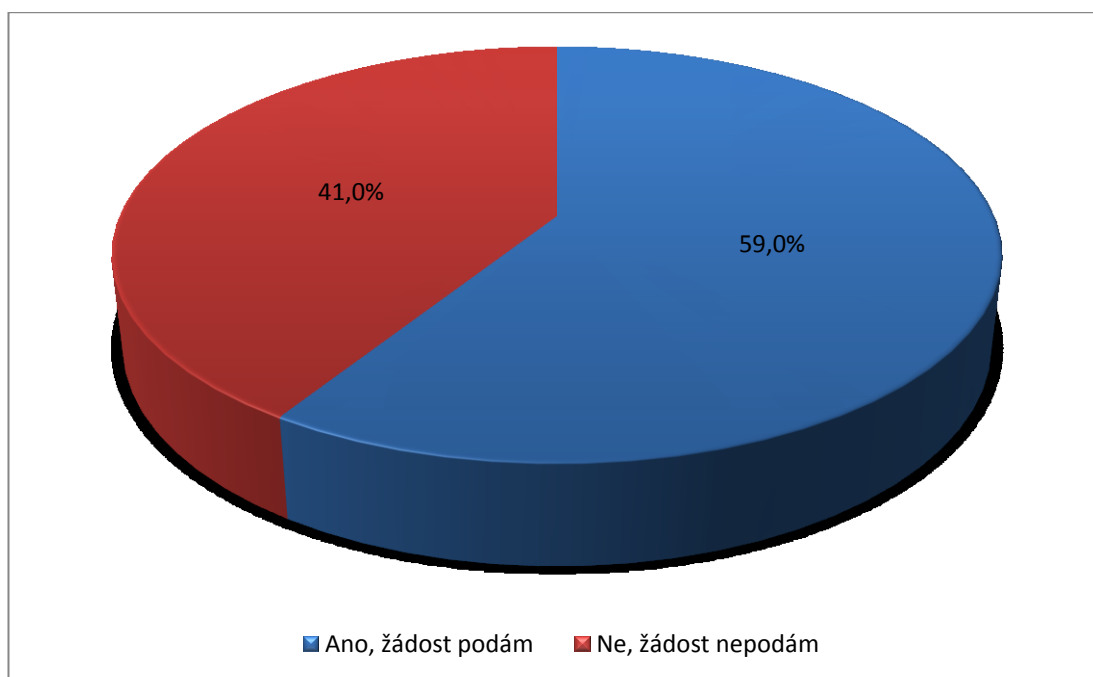
Výsledky dotazníkového šetření dále poukazují na to, že v případě projektů, u nichž do konce roku 2016 uplynula doba udržitelnosti, se nejčastěji jedná o sběrné dvory – celkem 106, systémy odděleného sběru – 62 a kompostárny – 57. Možnost „ostatní zařízení“ byla označena celkem 27 x (z toho 2 x drtič + třídič stavební sutě, 22 x zařízení k recyklaci stavebních a demoličních odpadů, 1 x zařízení k recyklaci pneumatik a 2x technologie pro zpracování plastového odpadu), 18 x byla označena možnost „rekultivace staré skládky, odstranění nepovolené skládky v ZCHÚ“, 8 x „zařízení na překládání odpadů“, 3 x možnost „kombinovaný projekt“ (2 x odpadové centrum, 1x komunitní kompostárna a systém svozu BRO), 1x bioplynová stanice.

4. část dotazníku

Čtvrtá část dotazníku byla zaměřena na programové období 2014 - 2020.

Na obrázku č. 15 je znázorněn podíl žadatelů, kteří se chystají žádat o dotaci v OPŽP 2014 - 2020.

Obrázek č. 15: Podání žádosti v programovém období 2014 - 2020

Přes polovinu respondentů, konkrétně 59 %, se i přes různé komplikace v programovém období 2007 – 2013, chystá podat žádost o podporu i v programovém období 2014 - 2020. 41 % respondentů se naopak podávat žádost nechystá.

Pro žadatele, kteří žádost v rámci OPŽP 2014 – 2020 již podali, byla připravená otázka ohledně náročnosti celé administrace v porovnání s administrací v programovacím období 2007 – 2013. Na tuto otázku odpovědělo celkem 45 respondentů (19,8 %), z čehož 22 dotázaných odpovědělo, že ke zjednodušení administrace nedošlo a složitost je podle nich stále stejná. Dle 19 respondentů došlo naopak ještě ke ztížení celkové administrace oproti předchozímu programovému období, a to kvůli novému elektronickému systému MS2014+. Předchozí elektronické prostředí Bene – fillu se žadatelům zdálo přehlednější a celkově jednodušší, také jim připadají horší podmínky týkající se OPŽP vzhledem k podporovaným aktivitám. Žadatelům vadí i anonymní depeše a tedy skutečnost, že se nelze dohovorit přímo s projektovým manažerem projektu. Pouze 4 respondenti odpověděli, že podle jejich názoru se celková administrace mírně zjednodušila – jeden IS systém, doba určená pro podávání žádostí je v současném programovém období delší a především logicky došlo k omezení množství papíru spotřebovaného při zasílání fyzických žádostí v rámci OPŽP 2007 – 2013.

5. část dotazníku

Poslední otázkou byl respondentům ponechán prostor pro jejich připomínky, postřehy, návrhy. Celkem 28 respondentů se zde dobrovolně vyjádřilo k dané problematice, přičemž tuto možnost využili v naprosté většině ke kritice OPŽP a ke sdělení negativních zkušeností.

Dotace jsou, dle žadatelů, faktorem, který výrazně nabourává konkurenční prostředí trhu. Mnohdy navíc dochází k plýtvání finančními prostředky na perfektně administrativně propracované projekty, jejichž přínos pro životní prostředí je však vzhledem k výši podpory zanedbatelný.

Žadatelé dále poukazují na problémy spojené s poradenskými společnostmi, které pro ně často zajišťují organizaci a celkové vyřizování dotací. Dle žadatelů, nutí tyto společnosti především nezkušené zástupce z řad obcí navyšovat směrná čísla projektu za účelem získání dotace do takové výše, že v praxi potom nejsou schopni tyto podmínky plnit.

Komplikovaný systém přidělování dotací představuje pro žadatele velikou administrativní zátěž. Pravidel a příruček, které mají žadatelé k dispozici a které jim mají vše usnadnit, je příliš mnoho, což dle žadatelů způsobuje dezorientaci a následující chybovost.

Problém vidí žadatelé i v nastavení dotací. Uveden je 1 příklad za všechny – u menších obcí je propagováno třídění biologického odpadu a budování malých kompostáren (do 150 t/rok). Kritériem jsou však Kč/obyvatele, nebo Kč/tunu, přičemž vybavení kompostárny (traktor, štěpkač) je stejně drahé pro jakkoli velkou kompostárnu. Obce s nízkými rozpočty pak nedosáhnou téměř na nic.

5.3 Porovnání OPŽP 2007 – 2013 a OPŽP 2014 – 2020

Tabulka č. 5 poukazuje na změny OPŽP 2014 – 2020 oproti OPŽP 2007 – 2013.

Tabulka č. 5: Rozdíly mezi OPŽP 2007 - 2013 a OPŽP 2014 - 2020

OPŽP 2007 - 2013	OPŽP 2014 - 2020
8 prioritních os	6 prioritních os
Oblast podpory	Specifický cíl
Benne-fill a Central	MS2014+
Alokace cca 5 mld. eur	Alokace cca 2,6 mld. eur
Žádost a povinné přílohy zasílány v tištěné formě	Žádost i povinné přílohy zasílány pouze elektronicky
Více dokumentů	Jeden dokument
Nakládání s odpady řeší Prioritní osa 4	Nakládání s odpady řeší Prioritní osa 3
POH 2003 - 2014	POH 2015 - 2024

V novém programovém období došlo ke snížení počtu prioritních os, jejichž podmnožinou už nejsou „oblasti podpory“, ale nově nazvané „specifické cíle“. Dále došlo ke snížení množství alokovaných finančních prostředků z cca 5 miliard eur na cca 2,6 miliard eur. Dokumenty, jimiž se řídilo podání žádosti v OPŽP 2007 – 2013 jsou v současném programovém období sjednoceny do jednoho dokumentu. Hlavní

rozdíl je však ve využívání nového elektronického prostředí MS2014+. Výhodou tohoto systému je zveřejňování všech výzev na 1 místě poměrně s dlouhým časovým předstihem a především skutečnost, že veškeré povinné přílohy, které byly v rámci OPŽP 2007 – 2013 tištěny, jsou v současné době vyžadovány a dodávány pouze v elektronické podobě.

Oblast odpadového hospodářství řeší v současném OPŽP Prioritní osa 3 a veškeré priority odpadového hospodářství pro programové období 2014 – 2020 vychází z nového Plánu odpadového hospodářství 2015 – 2024.

6 Diskuze

Vypracováním diplomové práce jsem se přesvědčila o tom, že problematika dotačního řízení na evropské úrovni je velmi náročný a rozsáhlý proces z pohledu žadatelů i odborníků.

Z dotazníkového šetření jasně vyplynulo, že největším problémem v rámci OPŽP 2007 - 2013, který mnohdy bránil úspěšnému získání dotace, byla velká administrativní náročnost. Nejen, že žadatelé tuto možnost v jedné z otázek přímo označili, dokladem je také zjištění, že pouze cca 20 % žadatelů vypracovalo žádost o dotaci svépomocí. Žadatelem, jenž si nejčastěji s vypracováním žádosti poradil sám, jsou jednoznačně města, a to pravděpodobně z důvodu většího rozpočtu, většího administrativního zázemí oproti ostatním typům žadatelů, rozsáhlejší struktury odborných pracovníků a tedy i lepších podmínek pro podání žádosti o dotaci.

Složitost administrace celého projektového cyklu je opodstatněna účelem, ke kterému je žádost vyhotovována a částkou, jež je z veřejných financí poskytována – svým způsobem se jedná o ochranu před zneužitím finančních prostředků. V novém programovém období navíc údajně došlo k celkovému zjednodušení pravidel poskytování dotací, a protože se jedná o evropské peníze, nelze ze strany kteréhokoli dílčího operačního programu podmínky striktně vyžadované Evropskou komisí ještě více usnadňovat. Výsledky dotazníkového šetření však tvrzení o jakémkoli zjednodušení vyvrací - žadatelům, ani odborníkům se administrace snadnější nejeví, dokonce naopak. Nový systém MS2014+ měl přinést plno výhod a zjednodušení (SFŽP, 2015), přesto je však pro žadatele oproti Bene - fillu nepřehledný a složitý. Shrnutím veškerých, pro žadatele potřebných dokumentů, do jednoho (s názvem Pravidla pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014 - 2020) se také nic neusnadnilo, pouze došlo ke sjednocení dokumentů OPŽP 2007 - 2013 – část „b“ nového dokumentu totiž odpovídá obsahem Implementačnímu dokumentu a zbytek Závazným pokynům pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP.

V této fázi nechci žadatele odrazovat od možnosti využít zkušeností odborných firem a konzultačních společností, dokonce lze předpokládat, že při náročnější administraci budou žadatelé využívat jejich služby v programovém období 2014 - 2020 ještě více, než tomu bylo v rámci OPŽP 2007 - 2013. Tuto pomoc by ovšem měli využívat rozumně a v rámci mezí. Žadatelé by měli sami zůstat kontaktní osobou, nesvěřovat společnostem plnou moc a neztrácet tak přehled o svých vlastních projektech. Odborné firmy velmi často, za účelem zvýšení šancí o získání podpory, předimenzují kapacity, které následně příjemci dotace nejsou schopni v praxi plnit. V dotazníkovém šetření uvedlo pouze 13 % žadatelů, že jejich projekty

neplní po uplynutí doby udržitelnosti podmínky stanovené v RoPD. Hlavní příčinou neplnění podmínek ovšem může být právě snížení takto předdimenzovaných kapacit na únosnější míru.

Odbornou pomoc např. advokátních kanceláří lze naopak žadatelům doporučit ve fázi výběrového řízení, jako jedné z nejméně problémových částí celého projektového cyklu, čímž žadatelé předejdou zbytečným komplikacím.

V rámci starého i nového programového období byly doposud realizovány „tour“ po krajských městech za účelem informování potenciálních žadatelů o možnostech dotací. Lze však předpokládat že žadatelé, kteří už několik projektů realizovali, čerpají především ze svých předchozích chyb a zkušeností, ale nováčci by možná uvítali také konání meetingů, workshopů za spoluúčasti týmu odborníků, jenž je upozorní na nejčastější chyby, kterých se žadatelé v rámci projektového cyklu běžně dopouští, a také na co se detailněji zaměřit. Zároveň by také došlo mezi potenciálními žadatelí k šíření povědomí o možnostech čerpání dotací a k potlačení hrozby, jež tkví v odrazení těchto žadatelů od podávání žádosti, kteří se obávají (ať už třeba jen z doslechu) právě velké administrativní zátěže související s projektovým cyklem. Tento faktor by jinak mohl znamenat překážku v efektivním čerpání finančních prostředků z evropských zdrojů, což by byla veliká škoda, protože i Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 je pro Českou republiku obrovskou příležitostí získat nemalé finanční prostředky na environmentální projekty a tím přispět ke zlepšení životního prostředí v České republice.

Tvrzení žadatelů, že menší obce mají velmi malou šanci vybudovat si své vlastní zařízení (kompostárny, sběrné dvory, systémy odděleného sběru) je samozřejmě pravdivé, na druhou stranu je však opodstatněné. SFŽP ČR má alokovan na každou prioritní osu budget v určité finanční výši, za který ale musí vykázat určité výsledky. Jak tvrdí správně žadatelé, pořizovací náklady jsou stejné pro zařízení s kapacitou 150 t/rok jako i pro zařízení s kapacitou 1200 tun/rok, což v praxi znamená, že podporou nízkokapacitních zařízení by docházelo k nesplnění podmínek ze strany SFŽP ČR vůči Evropské komisi. Takovýmto žadatelům – menším obcím lze doporučit, aby se seskupovaly do svazků, popřípadě si stanovili vyšší kapacity a služby nabídly i okolním obcím.

Přes veškerou kritiku respondentů, měl OPŽP 2007 – 2013 mnoho kladných aspektů. Jedním z nich je rostoucí trend v počtu podpořených projektů v jednotlivých výzvách OPŽP 2007 – 2013 - v rámci první výzvy byla podpořena zhruba jedna desetina počtu projektů oproti poslední, 64. výzvě, což lze přisuzovat šířícímu se povědomí mezi lidmi o možnosti čerpání dotací a snaze žadatelů využít svých

zkušeností v získávání dotací a výhod z toho plynoucích opakovaně. Zvyšující se počet podpořených projektů v jednotlivých výzvách mohl být však způsoben i snahou dofinancovat v rámci poslední výzvy zbylé finance. Prioritní osa 4 se těšila oblibě především obcí a měst (SFŽP, 2015), což potvrzuje i dotazníkové šetření, na něž v 51,9 % odpovídali právě tyto typy žadatelů, přičemž jeden žadatel - město - uvedl, že v rámci OPŽP 2007 - 2013 úspěšně realizoval 12 projektů.

Velmi pozitivně také hodnotím reakci na spolupráci s úředníky. Z odpovědí v dotazníku vyplývá, že projektový manažer není pouze strohým úředníkem řídícím se pouze svými předpisy a tabulkami, který by nemilosrdně vyřadil každou žádost se sebemenší chybou. Projektoví manažeři jsou naopak k žadatelům vstřícní, a to i přes četné množství projektů, které má každý projektový manažer na starosti. Pracovníci SFŽP ČR by měli udržet úroveň kvality své práce a přístupu k žadatelům i v rámci Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020, protože právě jejich pomoc je jedním z klíčových faktorů, který ve velké míře ovlivní, zda žadatel dotáhne svůj záměr do úspěšného konce a přispěje svým projektem k ochraně a zlepšení podmínek v tomto případě v rámci odpadového hospodářství České republiky.

V programovém období 2007 – 2013 došlo k vyčerpání veškerých alokovaných prostředků. V rámci celé Prioritní osy 4 bylo dokonce proplaceno více, než bylo původně alokováno (jednalo se o navýšení alokace cca 150 000 000 Kč). V Oblasti podpory 4.1 došlo k navýšení kapacity zařízení pro využití odpadů v ČR o 5 % oproti roku 2007, zvýšila se kapacita zařízení na třídění odpadů o více než 290000 t/rok. Bylo odstraněno celkem 9 nepovolených skládek v ZCHÚ. V rámci oblasti podpory 4.2 pak došlo k rekultivaci starých skládek a odstranění ekologických zátěží na ploše větší než 150 ha (SFŽP, 2015). Přínosy OPŽP 2007 – 2013 jsou tedy nezpochybnitelné.

7 Závěr

Ochrana životního prostředí je prioritou Evropské unie. Z tohoto důvodu byl právě Operační program Životní prostředí, co do objemu finančních prostředků, druhým největším operačním programem, z něhož měla Česká republika v letech 2007 – 2013 možnost čerpat podporu na environmentální projekty.

Z výsledků je patrné, že největší překážkou na cestě k úspěšnému získání finanční podpory byla jednoznačně celková administrativní náročnost. Pouze cca 20 % žadatelů si dokázalo žádost administrovat samo, tedy naprostá většina využila pomoci odborných firem a konzultačních společností. I přesto, že nový Operační program Životní prostředí pro období 2014 – 2020 měl být, v mnohém, krokem ke zjednodušení (sjednocené elektronické prostředí, jediný dokument pro žadatele), k ničemu takovému nedošlo ani z pohledu žadatelů, ani z pohledu odborníků, dokonce dle nich došlo naopak ještě ke ztížení celého administrativního procesu. Odhadovat výsledky v současné době běžícího OPŽP je samozřejmě velmi předčasné, pravdou ale zůstává, že pokud nedojde k zásadní změně v administraci, ke konci současného programového období lze s velkou pravděpodobností očekávat ještě menší podíl žadatelů, jež si s administrací poradí sami.

Velmi pozitivním zjištěním je skutečnost, že projekty téměř 87 % žadatelů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, plní podmínky i po uplynutí doby udržitelnosti a tedy i nadále přispívají k cílům stanovených v předpisech Evropské unie i České republiky.

Operační program Životní prostředí 2007 – 2013 lze, alespoň dle jeho přínosů v oblasti odpadového hospodářství, hodnotit velmi kladně. I přesto, že zhruba v polovině programového období došlo k nevyčerpání finančních prostředků a část jich byla tedy vrácena, na jeho konci došlo dokonce k navýšení a proplacení daleko větší částky, než byla alokována – jednalo se o cca 150 milionů Kč navíc. Česká republika splnila i veškeré indikátory a kapacity stanovené Evropskou komisí, načež OPŽP 2007 – 2013 lze jednoznačně vyhodnotit jako velmi úspěšný.

Diplomová práce může být využita jako vzhled do problematiky čerpání finančních prostředků z Operačního programu Životní prostředí a může také sloužit jako podklad pro potencionální žadatele o dotace, jenž jim dává možnost zorientovat se v dotační politice, odpadovém hospodářství a zároveň jim přináší pár rad a doporučení. Protože diplomová práce obsahuje názory a připomínky žadatelů, věřím v to, že může alespoň z části přispět k efektivnější implementaci Operačního programu Životní prostředí v rámci programového období 2014 - 2020.

8 Přehled literatury a použitých zdrojů

BALDWIN R., WYPLOSZ CH., 2008: *Ekonomie evropské integrace*. Grada Publishing a.s., Praha.

BOHÁČKOVÁ I., HRABÁNKOVÁ M., 2009: *Strukturální politika Evropské unie*, 1. vydání. C. H. Beck, Praha.

BOUKAL P., MIKAN, P., PEMOVÁ T., VÁVROVÁ H., VILIKUSOVÁ I., ZATLOUKALOVÁ T., 2013: *Fundraising pro neziskové organizace*. Grada Publishing a.s., Praha.

CENIA, 2007: *Zpráva o životním prostředí České republiky v roce 2006*. CENIA, Praha.

CIHELKOVÁ E., 2003: *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*, 1. vydání. C.H.Beck. Praha.

EAGRI, 2007 - 2013: *Registr de minimis*. Resortní portál Ministerstva zemědělství, Praha, online: <http://eagri.cz/public/app/RDM/Portal/Subject/Search>, cit. 22. 3. 2017.

ERIKSSON O., BISAILLON M., 2011: Multiple system modelling of waste management. *Waste Management* 31: 2620 — 2630.

EVROPSKÁ KOMISE, 2010: *Politika soudržnosti a životní prostředí*. Evropská unie, online: <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/cohesion/cs.pdf>, cit. 3. 1. 2017.

EVROPSKÁ KOMISE, 2015: *Politiky Evropské Unie: Životní prostředí - Kvalitní a udržitelné životní prostředí pro nás i budoucí generace*. Evropská Unie, online: https://europa.eu/eyd2015/sites/default/files/toolkit/teachers-corner/publication-environment-2014/publication-environment-2014_cs.pdf, cit. 3. 1. 2017.

FUNCK B., PIZZATI L., 2003: *European Integration, Regional Policy, and Growth*. The WORLD BANK, Washington, D. C.

GHARFALKAR M., COURT R., CAMBELL C., ALI Z., HILLIER G., 2015: Analysis of waste hierarchy in the European waste directive 2008/98/EC. *Waste Management* 39: 305 — 313.

CHRÁSKA M., 2016: *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*, 2. aktualizované vydání. Grada Publishing a.s., Praha.

JENÍČEK V., 2010: *Vyvážený rozvoj. Na globální a regionální úrovni*, 1. vydání. C. H. Beck, Praha.

- KÖNIG P., 2009: Rozpočet a politiky Evropské unie. Příležitost pro změnu, 2. aktualizované vydání. C. H. Beck, Praha.
- KOUŘILOVÁ J., LUKÁŠ Z., WOKOUN R., 2002: Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské Unie. IFEC, Praha.
- KOZEL R., MYNÁŘOVÁ L., SVOBODOVÁ H., 2011: Moderní metody a techniky marketingového výzkumu, 1. vydání. Grada Publishing a.s., Praha.
- KŘÍŽ J., 2010: Efektivní řízení, efektivní vynakládání. Priorita 5/2010: 11.
- MACHAČNÝ M., 2007 – 2013: Podání žádosti o dotaci v OPŽP. Ministerstvo, životního prostředí České republiky, Praha, online: http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/11/3472-podani_zadosti_postup.pdf, cit. 18. 1. 2017.
- MALACH A., GOLEC R., HÁLEK I., KLAPALOVÁ A., KRIŠTOF M., LINKESCHOVÁ D., LOJDA J., MALACH J., SALVET R., SMUTNÝ P., STEHLÍK A., 2004: Jak podnikat po vstupu do EU. Grada Publishing a.s., Praha.
- MAREK D., KANTOR T., 2009: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 2. aktualizované a doplněné vydání. Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, Brno.
- MEZŘICKÝ V., 2005: Environmentální politika a udržitelný rozvoj, 1. vydání. Portál, Praha.
- MMR ČR, 2004: Základní principy přípravy projektů v rámci strukturálních fondů EU dokumentované na případových studiích, Odbor vnějších vztahů – MMR, Praha.
- MMR ČR, 2005: Průvodce fondy Evropské Unie. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/7f98d66c-a481-4e65-bf45-85c0b8c274f2/Publikace-Pruvodce-fondy-EU_7f98d66c-a481-4e65-bf45-85c0b8c274f2.pdf?ext=.pdf, cit. 18. 12. 2016.
- MMR ČR, 2007 – 2013a: PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007-2013. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>, cit. 18. 12. 2016.
- MMR ČR, 2007 - 2013b: Operační programy 2007 — 2013. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>, cit. 16. 12. 2016.
- MMR ČR, 2007 - 2013c: Tematické operační programy. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>, cit. 16. 12. 2016.

MMR ČR, 2007 - 2013d: Regionální operační programy. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>, cit. 16. 12. 2017.

MMR ČR, 2007 - 2013e: Operační programy Praha. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Operacni-programy-Praha>, cit: 17. 12. 2016.

MMR ČR, 2007 - 2013f: Evropská územní spolupráce. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>, cit. 17. 12. 2016.

MMR ČR, 2007 – 2013g: Udržitelnost projektu. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/U/Udrzitelnost-projektu>, cit. 17. 12. 2016.

MMR ČR, 2016: Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF - EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND). Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: [https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-\(ERDF-Europe\)](https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-(ERDF-Europe)), cit. 26. 12. 2016.

MOLDAN B., 2015: Podmaněná planeta. Nakladatelství Karolinum, Praha.

MŽP ČR, 2003: Plán odpadového hospodářství České republiky, MŽP ČR, Praha.

MŽP ČR, 2007 – 2013a: Prioritní osa 4. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Praha, online: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/370/prioritni-osa-4/>, cit. 28. 12. 2016.

MŽP ČR, 2007 – 2013b: Slovníček pojmů. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Praha, online: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/414/slovnicek-pojmu/>, cit. 28. 12. 2016.

MŽP ČR, 2014 – 2020: Operační program Životní prostředí 2014 – 2020. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Praha, online: <http://www.opzp.cz/o-programu/>, cit. 28. 12. 2016.

MŽP ČR, 2015: Programový dokument OPŽP pro období 2007 - 2013. MŽP, Praha.

MŽP ČR, SFŽP ČR, 2008: Příručka pro žadatele o dotace z Operačního programu Životní. SFŽP ČR, Praha.

MŽP ČR, SFŽP ČR, 2016: Implementační dokument OPŽP 2007 - 2013. MŽP ČR, Praha.

OHLIGER T., 2016: Fakta a čísla o Evropské unii – 2016, Politika životního prostředí: Obecné zásady a základní rámec. Evropský parlament, online: http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_5.4.1.pdf, cit. 3. 1. 2017.

OLBRICH L., MIFFEK O., 2013: Udržitelnost projektu. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/f2f71e11-93a6-46f6-9f5c-8f371d63a612/335_prezentace_ol-odp.pdf, cit. 3. 1. 2017.

ORTIZ O., PASQUALINO J. C., DIEZ G., CASTELLS F., 2010: The environmental impact of the construction phase: An application to composite walls from a life cycle perspective. *Resources, Conservation and Recycling* 54: 832 — 840.

POLEDNÍKOVÁ E., LELKOVÁ P., 2013: Perspektivy budoucí politiky soudržnosti EU v podmínkách Visegrádské skupiny*. *Současná Evropa* 2/2013: 41.

PROVAZNÍKOVÁ R., 2009: Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe, 2. aktualizované a rozšířené vydání. Grada Publishing a.s., Praha.

PŘICHYSTAL A., 2008: Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt, 1. vydání. VEGA-L, Nymburk.

RYŠKOVÁ P., 1999: Program SAPARD - nový nástroj rozvoje venkova. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Praha, online: <http://www.mzp.cz/ris/ais-ris-info-copy.nsf/6d13b004071d0140c12569e700154acb/8fce5df7b993ca43c12569c2004378a4?OpenDocument>, cit. 3. 1. 2017.

SEDLÁKOVÁ R., 2014: Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Grada Publishing a.s., Praha.

SFŽP ČR, 2007: Příručka pro žadatele, První výzva - aktualizovaná (2.) verze příručky platná od 3. 9. 2007, SFŽP, Praha, 40 s.

SFŽP ČR, 2008a: Fakta o operačním programu Životní prostředí. Priorita 1/2008: 6.

SFŽP ČR, 2008b: Postihujeme činnosti záměrně poškozující životní prostředí. Priorita 2/2008: 13.

SFŽP ČR, 2009: Finanční analýza. Priorita 8/2009: 35.

SFŽP ČR, 2011a: Závazné pokyny pro žadatele a příjemce v OPŽP – Publicita a propagace. Priorita 4/2011: 32.

- SFŽP ČR, 2011b: Státní fond životního prostředí ČR – investice do zlepšování životního prostředí. Priorita 6/2011: 28.
- SFŽP ČR, 2013: Nástroje politiky životního prostředí. Priorita 3/2013: 11 - 12.
- SFŽP ČR, 2014a: Zásady úspěšného žadatele. Priorita 3/2014: 8.
- SFŽP ČR, 2014b: Co o životním prostředí říká dohoda o partnerství. Priorita 5/2014: 24 – 26.
- SFŽP ČR, 2015: Nový monitorovací systém MS 2014+ zjednoduší život žadatelů. Priorita 2/2015: 12 - 15.
- SMOLKOVÁ V., STEJSKAL P., 2008: Veřejná podpora u projektů prioritní osy 4. Priorita 2/2008: 10 – 11.
- SMOLKOVÁ V., STEJSKAL P., 2009: Dotace na kvalitnější nakládání s odpady pomáhají municipalitám i podnikatelům. Priorita 4/2009, 6 - 8.
- SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V., GRANČIČOVÁ K., HABRMANOVÁ B., JUNGER J., KEŠNER M., KOUBEK J., KUBÁLKOVÁ M., KUBÍČKOVÁ D., KUNZ V., MIKOLÁŠ Z., REŽŇÁKOVÁ M., SVOBODOVÁ I., ŠAŠAK P., ŠÚBERTOVÁ E., BŘEZINA T., FROLÍK Z., HÁŠA J., HOMOLA H., KASA P., KRÍŽEK M., MUSIL J., PÁNEK V., SENECKÝ R., VOHÁNKA M., 2010: Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů. Grada Publishing a.s., Praha.
- STEJSKAL P., 2011: Jaká bude další výzva u odpadů? Priorita 1/2011: 18 - 19.
- ŠAUER P., PAŘÍZKOVÁ L., HADRABOVÁ A., 2008: Charging systems for municipal solid waste: Experience from the Czech Republic. Waste Management 28: 2772 — 2777.
- ŠTĚPÁNEK P., 2008: Jak probíhá financování schválených projektů v OPŽP? Priorita 4/2008: 40 - 41.
- ŠTĚPÁNEK P., 2008: Miliardy pro vodu, vzduch a přírodu. Priorita 1/2008: 2-3.
- ŠUBRTOVÁ J., LANDOVÁ M., 2013: Udržitelnost projektu. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, online: https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/0e66a5c7-c994-45c0-bda0-48c772fe9907/Udrzitelnost-projektu_obecna_FINAL.pdf, cit. 3. 1. 2017.
- TÓTHOVÁ L., 2011: Kontrolní mechanismy SFŽP ČR v projektovém cyklu. Priorita 2/2011: 16 – 18.

TUHÁČEK M., JELÍNKOVÁ J., DOSTÁLOVÁ K., MLČOCH S., SVOBODOVÁ Z., 2015: Právo životního prostředí. Praktický průvodce. Grada Publishing, a.s., Praha.

URBAN L., 2002: Evropský vnitřní trh a příprava České republiky na začlenění. Linde, Praha.

VITURKA M., HALÁMEK P., KLÍMOVÁ V., TONEV P., ŽÍTEK V., 2010: Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky. Grada Publishing a.s., Praha.

WAITE S., COX P., TUDOR T., 2015: Strategies for local authorities to achieve the EU 2020 50% recycling, reuse and composting target: A case study of England. Resources, Conservation and Recycling 105: 18 — 28.

WOKOUN R., 2007: Regionální a strukturální politika (politika soudržnosti) Evropské unie v programovém období 2007–2013. Urbanismus a územní rozvoj 1/2007: 3.

WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ M., BLAŽEK, J., 2008: Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Linde, Praha.

WOKOUN R., MATES P., KADEŘÁBKOVÁ J., 2011: Základy regionálních věd a veřejné správy. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň.

ZAHRADNÍK P., 2003: Vstup do Evropské unie. Přínosy a náklady konvergence, 1. vydání. C. H. Beck, Praha.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění.

9 Seznam obrázků

- Obrázek č. 1:** Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé prioritní osy, str. 25
- Obrázek č. 2:** Hierarchie nakládání s odpady, str. 28
- Obrázek č. 3:** Způsob nakládání s komunálním odpadem v některých státech, str. 29
- Obrázek č. 4:** Registr de minimis, str. 34
- Obrázek č. 5:** Počet podpořených projektů v jednotlivých krajích ČR, str. 41
- Obrázek č. 6:** Počet podpořených projektů v jednotlivých výzvách, str. 42
- Obrázek č. 7:** Rozdělení projektů dle kategorie, str. 43
- Obrázek č. 8:** Návratnost dotazníků, str. 44
- Obrázek č. 9:** Rozdělení dle typu žadatele, str. 45
- Obrázek č. 10:** Rozdělení dle jednotlivých krajů ČR, str. 46
- Obrázek č. 11:** Zpracovatel žádosti o dotaci, str. 47
- Obrázek č. 12:** Počet realizovaných projektů jedním žadatelem, str. 48
- Obrázek č. 13:** Režim podání žádosti, str. 49
- Obrázek č. 14:** Plnění podmínek stanovených v RoPD po uplynutí doby udržitelnosti, str. 50
- Obrázek č. 15:** Podání žádosti v programovém období 2014 - 2020, str. 51

10 Seznam tabulek

- Tabulka č. 1:** Rozdělení finančních prostředků mezi 3 cíle kohezní politiky v programovém období 2007 - 2013, str. 16
- Tabulka č. 2:** Počet podpořených projektů a výše finanční podpory v jednotlivých krajích ČR, str. 40
- Tabulka č. 3:** Počet podpořených projektů a výše finanční podpory dle jednotlivých výzev OPŽP 2007 - 2013, str. 41
- Tabulka č. 4:** Rozdělení projektů do jednotlivých kategorií s uvedením výše finanční podpory, str. 42
- Tabulka č. 5:** Rozdíly mezi OPŽP 2007 - 2013 a OPŽP 2014 - 2020, str. 53

11 Přílohy

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk a symbolů.....	1
Příloha č. 2: Dotazník - Čerpání dotací z OPŽP 2007 - 2013 (PO 4).....	2

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk a symbolů

CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
EHS	Evropské hospodářské společenství
ESF	Evropský sociální fond
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HSS	Politika hospodářské a sociální soudržnosti
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
OPŽP	Operační program Životní prostředí
PO	Prioritní osa
POH	Plán odpadového hospodářství
RoPD	Rozhodnutí o poskytnutí dotace
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
ZCHÚ	Zvláště chráněná území

Příloha č. 2: Dotazník - Čerpání dotací z OPŽP 2007 - 2013 (PO 4)

1) Příjemce podpory je:

(1 možná odpověď)

- Fyzická osoba podnikající
- Obec
- Město
- Kraj
- Svazek obcí
- Podnikatelský subjekt
- Příspěvková organizace
- Státní podnik
- Jiné

V případě možnosti "jiné" prosím uveďte, o jakého příjemce podpory se jednalo.

2) Do kterého kraje Váš projekt spadá?

(1 možná odpověď)

Hlavní město Praha	Jihočeský	Jihomoravský	Karlovarský
Královéhradecký	Liberecký	Moravskoslezský	Olomoucký
Pardubický	Plzeňský	Středočeský	Ústecký
Vysočina	Zlínský		

3) Žádost o dotaci:

(1 možná odpověď)

- příjemce dotace vypracoval sám
- příjemci dotace vypracovala odborná firma

4) V rámci OPŽP 2007 – 2013 jsme realizovali:

(1 možná odpověď)

- 1 projekt
- 2 – 3 projekty
- 4 – 5 projektů
- více než 5 projektů

5) V případě, že na sebe některé projekty přímo navazovaly, kolik jich bylo a o jaké konkrétně se jednalo? (např. výstavba a poté dovybavení)

6) Žádost byla podána:

(1 možná odpověď)

- V režimu de minimis
- Mimo rámec veřejné podpory
- V režimu veřejné podpory

7) Kde shledáváte největší komplikace při žádání o dotaci?

(více možných odpovědí)

- Administrativní náročnost
- Špatná komunikace s úředníky
- Technická náročnost
- Časové lhůty
- Nedostatečné informace

Zde je prostor pro Vaše postřehy/připomínky:

8) Uplynula doba udržitelnosti projektu. Váš projekt v rámci OPŽP 2007 – 2013:

(1 možná odpověď)

- nadále podmínky uvedené v RoPD a nic se tedy oproti předchozím 5 letům nezměnilo.
- již nesplňuje podmínky uvedené v RoPD. *V případě zvolené možnosti B, prosím blíže specifikujte, co se přesně změnilo (co se nyní s podpořeným projektem děje, důvod, proč již nesplňuje podmínky uvedené v RoPD).*

9) V případě většího počtu Vašich projektů, u kterých již uplynula doba udržitelnosti, prosím napište, kolik projektů z kolika stále plní podmínky uvedené v RoPD (např. máte 3 projekty, u nichž uplynula doba udržitelnosti, 2 z toho plní i nadále podmínky uvedené v RoPD, napíšete 2/3).

10) V případě Vašeho projektu, u něhož uplynula doba udržitelnosti, se jedná o:

(více možných odpovědí)

- Kompostárnu
- Bioplynovou stanicí
- Sběrný dvůr
- Systém odděleného sběru
- Zařízení na překládání odpadů
- Rekultivaci staré skládky, odstranění nepovolené skládky v ZCHÚ
- Ostatní zařízení
- Kombinovaný projekt

V případě možnosti "ostatní zařízení", nebo „kombinovaný projekt“ prosím popište, o jaké zařízení, případně o jakou kombinaci se jednalo:

11) V programovém období v rámci OPŽP 2014 – 2020 znovu zažádám o dotaci:

(1 možná odpověď)

- Ano
- Ne

12) V případě, že jste již žádost v rámci OPŽP 2014 – 2020 podali, myslíte si, že došlo oproti předchozímu programovému období k nějakému zjednodušení celkové administrace z hlediska Vás - žadatelů?

13) Prostor pro jakékoli Vaše připomínky, postřehy, návrhy: